

Näringsutskottets betänkande

1984/85:22

om vissa anslag inom industridepartementets område (prop.
1984/85:100 delvis)

Ärendet

I detta betänkande behandlas proposition 1984/85:100 bilaga 14 punkterna A 1—A 4 (industridepartementet m. m.), B 1—B 10 och B 12—B 14 (industri m. m.), F 1—F 18 (teknisk utveckling m. m.) samt G 1—G 8 (statsägda företag m. m.).

Förutom motioner som mera direkt hänför sig till de berörda anslagen behandlas motioner bl. a. om sammansättningen av de regionala utvecklingsfondernas styrelser och reglerna för räntestöd till de mindre och medelstora varvsföretagen.

Utbildningsutskottet har avgivit yttrande (UbU 1984/85:2 y) i frågan om inrättande av ett tekniskt forskningsråd (*bilaga*, s. 67).

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag på alla punkter och avstyrker alla motionsyrkanden. De borgerliga partiernas företrädare reserverar sig till förmån för yrkanden i parti- och gruppemotioner, ofta om anslagsminskningar i förhållande till regeringens förslag. En förteckning över alla reservationer — med partibeteckningar — finns på s.70 f.

Regeringens förslag om anslag till olika industripolitiska ändamål och till teknisk forskning bygger på riksdagsbeslut våren 1984 om treårsprogram för bl. a. statens industriverk (SIND), styrelsen för teknisk utveckling (STU) och Industrifonden. Många motionsyrkanden innebär en upprepning av kritik som framfördes från oppositionshåll när riksdagen behandlade programmen.

Utskottet avstyrker yrkanden om att SIND skall avvecklas (m) och om att dess utredningsverksamhet skall minskas (fp). Likaså avstyrks yrkanden om avveckling av vissa branschprogram (m; fp).

Åtskilliga motioner rör de regionala utvecklingsfonderna. Utskottet avstyrker yrkanden om att fondernas finansieringsverksamhet skall avvecklas (m) och om att nuvarande ordning för utseende av styrelseledamöter i fonderna skall ändras när avtalen mellan staten och landstingen om fonderna löper ut vid utgången av år 1985 (s; m). I den senare frågan är utskottet enigt. Ett yrkande (m) om att stödformen industrigarantilån skall upphöra avstyrks.

När det gäller teknisk forskning och utveckling avstyrker utskottet yrkanden (m) om att den s. k. tekniska forskningsrådsfunktionen inom STU

skall ombildas till ett fristående tekniskt forskningsråd. Ett yrkande (vpk) om att medel inte skall anvisas till Tele-X-projektet avstyrks.

Beträffande Industrifonden avstyrker utskottet yrkanden om att fonden skall avvecklas (m) och om att ytterligare medel inte skall anvisas till fonden (m; fp). Likaså avstyrks ett yrkande (c) om att anslaget till fonden skall minskas till förmån för ökade insatser av bl. a. de regionala utvecklingsfonderna och STU för småföretagsutveckling.

INDUSTRIDEPARTEMENTET M. M.

1. **Industridepartementet.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt A 1 (s. 10) och hemställer

att riksdagen till *Industridepartementet* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 36 645 000 kr.

2. **Industriråd/industriattaché.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt A 2 (s. 11) och hemställer

att riksdagen till *Industriråd/industriattaché* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 717 000 kr.

3. **Kommittéer m. m.** Regeringen har under punkt A 3 (s. 11) föreslagit riksdagen att till Kommittéer m. m. för budgetåret 1985/86 anvisa ett reservationsanslag av 15 800 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna

1984/85:2623 av Staffan Burenstam Linder m. fl. (m), såvitt gäller hemställan att riksdagen

1. som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om avveckling av branschpolitiska råd,

2. till Kommittéer m. m. för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 11 800 000 kr.,

1984/85:2805 av Bengt Westerberg m. fl. (fp), såvitt gäller hemställan (11) att riksdagen beslutar minska anslaget A 3, Kommittéer m. m. med 3 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag.

Utskottet

Under industridepartementets kommittéanslag begär regeringen medel för dels den egentliga kommittéverksamheten, dels särskilda utredningar inom departementet som medför behov av konsulter m. m., dels vissa branschråd och liknande samrådsorgan. Medelsbehovet under anslaget väntas enligt propositionen minska med ca 5,5 milj. kr. i förhållande till innevarande budgetår. Detta beror huvudsakligen på att kostnaderna för

expertgruppen för forskning om regional utveckling (ERU) inte avses belasta kommittéanslaget under nästa budgetår. Regeringen har nyligen i proposition 1984/85:115 (s. 157) föreslagit riksdagen att anvisa ett särskilt anslag av 4,3 milj. kr. till ERU.

I motion 1984/85:2623 (m) yrkas på att riksdagen skall uttala sig för en successiv nedläggning av de branschpolitiska råden. Även i folkpartiets partimotion 1984/85:2805 framförs uppfattningen att ett stort antal av de råd och delegationer som finansieras över anslaget bör avvecklas. I enlighet härmed föreslås i motionerna en minskning av kommittéanslaget med 4 milj. kr. resp. 3 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag.

Av 1985 års kommittéberättelse (skr. 1984/85:103) framgår att kostnaderna för 17 råd och delegationer m. m. under budgetåret 1983/84 har bestritts från industridepartementets kommittéanslag. Ett tiotal av dessa är organ för samråd mellan regeringen och näringslivet av det slag som motionärerna vänder sig mot. Utskottet har inhämtat att några av dessa organ har avvecklats under innevarande budgetår. Tre nya har tillkommit, nämligen råd för flygindustrin och för läkemedelsindustrin samt för handels- och distributionsfrågor.

Utskottet har senast vid behandlingen av 1984 års budgetproposition (NU 1983/84:25 s. 2—4) avstyrkt motionsyrkanden av samma innebörd som de nu aktuella med den motiveringen att varje regering bör ha viss frihet att välja formerna för sina överläggningar med näringslivet. Utskottet har samma uppfattning i dag och avstyrker därför motionerna i berörda delar.

Utskottet hemställer

att riksdagen

- a) avslår motion 1984/85:2623 yrkande 1,
- b) med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1984/85:2623 yrkande 2 och motion 1984/85:2805 yrkande 11 till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 15 800 000 kr.

4. **Extra utgifter.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt A 4 (s. 12) och hemställer

att riksdagen till *Extra utgifter* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 600 000 kr.

INDUSTRI M. M.

5. **Statens industriverk: Förvaltningskostnader.** Regeringen har under punkt B 1 (s. 36—38) föreslagit riksdagen att till Statens industriverk: Förvaltningskostnader för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 46 040 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna

1984/85:559 av Ulf Adelsohn m. fl. (m), såvitt gäller hemställan (7) att riksdagen hos regeringen begär förslag till ny organisationsstruktur för SIND och STU i enlighet med vad som i motionen anförts.

1984/85:2623 av Staffan Burenstam Linder m. fl. (m), såvitt gäller hemställan (3) att riksdagen till Statens industriverk: Förvaltningskostnader för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 35 000 000 kr.,

1984/85:2805 av Bengt Westerberg m. fl. (fp), såvitt gäller hemställan (12) att riksdagen beslutar minska anslaget B 1, Statens industriverk med 5 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag.

Utskottet

Nuvarande organisation och programindelning för statens industriverk (SIND) fastställdes år 1983. Från anslaget bestrids förvaltningskostnader för de fyra huvudprogrammen Utredningsverksamhet, Industriell omvandling och tillväxt, Regional utveckling och Småföretagsutveckling. Av propositionen (s. 36) framgår att anslaget under nästa budgetår avses komma att belastas med kostnader av knappt 3 milj. kr. för vissa verksamheter som tidigare har finansierats på annat sätt. Överföringen får till följd att den ram för förvaltningskostnadsanslaget jämte tre andra anslag (B 2, B 12 och B 13) som riksdagen har fastställt för budgetåren 1985/86 och 1986/87 anses böra ökas med motsvarande belopp. Utskottet ser detta som en teknisk fråga som inte kräver något nytt ställningstagande av riksdagen till anslagsramen.

Moderata samlingspartiet riktar i partimotionen 1984/85:559 stark kritik mot vad som betecknas som en dåligt fungerande subventions- och regleringspolitik. De problem som följer härav kan enligt motionärerna inte lösas med samordningsåtgärder och ytterligare regleringar. Den enda möjliga vägen är att minska detaljstyrningen och avreglera närings- och regionalpolitiken. Med en sådan politik finns det inte något behov av ett särskilt ämbetsverk för industrifrågor. Motionärerna anser därför att en ny organisationsstruktur för SIND och styrelsen för teknisk utveckling (STU) skall upprättas i enlighet med följande riktlinjer:

- Selektiva industri- och regionalpolitiska stödformer avvecklas successivt till förmån för generellt verkande åtgärder.
- SIND avvecklas som fristående ämbetsverk.
- Handläggningen av kvarvarande selektiva regionalpolitiska åtgärder överförs till länsstyrelserna. Större ärenden avgörs av regeringen.
- Kvarvarande verksamhet hos SIND inordnas i STU.
- De nuvarande regionala utvecklingsfonderna bildar regionala organ till det "nya" STU.

De anslagsmässiga konsekvenserna för SIND av en sådan omorganisation redovisas i motion 1984/85:2623 (m). Där anförs att en begränsning av SIND:s verksamhet kan inledas redan nu. För nästa budgetår beräknas ett anslag av 35 milj. kr. Den i partimotionen föreslagna nya organisationen skulle träda i kraft med början budgetåret 1986/87.

Även i folkpartiets partimotion 1984/85:2805 anmäls en kritisk inställning till SIND:s verksamhet, dock utan att något krav på avveckling framförs. I motionen föreslås en begränsning av utredningsverksamheten vilken antas möjliggöra en minskning av anslaget med 5 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag.

Utskottet erinrar om att den år 1983 genomförda organisationen för SIND var utgångspunkten för ett treårsprogram för verksamheten under budgetåren 1984/85–1986/87 som riksdagen fastställde våren 1984 (NU 1983/84:42 s. 40 f. och s. 57 f.). Det saknas enligt utskottets mening motiv för en sådan omprövning som nu begärs från moderata samlingspartiets sida. Yrkandet härom i motion 1984/85:559 avstyrks sålunda.

Utskottet har ingen erinran mot regeringens förslag om anslag till förvaltningskostnader vid SIND. Med det sagda avstyrker utskottet motionerna 1984/85:2623 (m) och 1984/85:2805 (fp) i berörda delar.

Utskottet hemställer

1. beträffande *industripolitikens organisation*
att riksdagen avslår motion 1984/85:559 yrkande 7.
2. beträffande *anslag*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1984/85:2623 yrkande 3 och motion 1984/85:2805 yrkande 12 till *Statens industriverk: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 46 040 000 kr.

6. Statens industriverk: Utredningsverksamhet. Regeringen har under punkt B 2 (s. 38 f.) föreslagit riksdagen att till Statens industriverk: Utredningsverksamhet för budgetåret 1985/86 anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna

1984/85:2623 av Staffan Burenstam Linder m. fl. (m), såvitt gäller hemställan (4) att riksdagen avslår regeringens förslag att till Statens industriverk: Utredningsverksamhet för budgetåret 1985/86 anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kr. samt därvid som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om verksamheten vid SIND,

1984/85:2805 av Bengt Westerberg m. fl. (fp), såvitt gäller hemställan (13) att riksdagen beslutar minska anslaget B 2, Statens industriverk med 2,5 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag.

Utskottet

Från anslaget bestrids kostnader för experttjänster m. m. i samband med utredningsverksamheten vid SIND. I motion 1984/85:2623 (m) föreslås, i konsekvens med motionärernas under föregående punkt redovisade krav på en successiv avveckling av SIND, att något särskilt anslag till utredningar inte anvisas för nästa budgetår. I motion 1984/85:2805 (fp) begärs en minskning av anslaget.

Utskottet har ingen erinran mot regeringens förslag. Därmed avstyrks motionerna i berörda delar.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1984/85:2623 yrkande 4 och motion 1984/85:2805 yrkande 13 till *Statens industriverk: Utredningsverksamhet* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 4 500 000 kr.

7. Sprängämnesinspektionen. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 3 (s. 39—41) och hemställer

att riksdagen till *Sprängämnesinspektionen* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

8. Bidrag till Stiftelsen Institutet för Företagsutveckling. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 4 (s. 41 f.) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till Stiftelsen Institutet för Företagsutveckling* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 16 000 000 kr.

9. Främjande av hemslöjden. Regeringen har under punkt B 5 (s. 42—44) föreslagit riksdagen att till Främjande av hemslöjden för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 4 713 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna

1984/85:642 av Iris Mårtensson (s), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande huvudmannaskapet för länshemslöjdskonsulenter.

1984/85:1435 av Tage Sundkvist m. fl. (c), såvitt gäller hemställan (2) att riksdagen till Främjande av hemslöjden för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 5 913 000 kr.,

1984/85:2084 av Martin Olsson (c), vari hemställs att riksdagen utöver det av regeringen föreslagna beloppet för främjande av hemslöjden för budgetåret 1985/86 anvisar medel för en tredje sameslöjdskonsulent.

1984/85:2184 av Ingemar Eliasson (fp), såvitt gäller hemställan (3) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att regeringen bör ge

statens industriverk i uppdrag att aktivt medverka i Västernorrlands läns utveckling av hemslöjden.

Utskottet

Gällande riktlinjer för det statliga stödet till hemslöjden fastställdes år 1981 (prop. 1980/81:87, NU 1980/81:42, rskr. 1980/81:276). Enligt dessa skall organisationen på regional nivå i framtiden omfatta två hemslöjds-konsulenttjänster i varje län. Finansieringsansvaret delas mellan staten och landstingskommunen. På central nivå är nämnden för hemslöjdsfrågor beslutande organ.

Från anslaget bestrids för närvarande statens kostnader för en konsulenttjänst i varje län och dessutom för två sameslöjdskonsulenter, vilkas tjänster bekostas helt av staten. Vid sidan av den fasta regionala organisationen finns ca 15 hemslöjdskonsulenter som avlönas av landsting, regional utvecklingsfond eller kommun. Någon plan för den vidare utbyggnaden av konsulentverksamheten har inte fastställts. Från anslaget utgår också bidrag till Svenska hemslöjdsföreningars riksförbund (SHR) och till projekt av olika slag. Regeringens förslag i årets budgetproposition innebär en i huvudsak oförändrad organisation. Medel motsvarande statens andel av kostnaderna för en tjänst som spetskonsulent inräknas dock fr. o. m. nästa budgetår i kostnaderna för konsulentorganisationen.

I motion 1984/85:1435 (c) föreslås en ökning av anslaget med 1,2 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. Därmed kan såväl konsulentorganisationen förstärkas som stödet till SHR och övrig verksamhet ökas. Motionärerna pekar särskilt på hemslöjdens betydelse för möjligheterna till ökade inkomster i glesbygder. Enligt förslaget skall anslagsökningen finansieras genom en motsvarande minskning av anslaget F 15, Stöd till industriellt utvecklingsarbete.

I sammanhanget behandlar utskottet även motion 1984/85:2084 (c), i vilken föreslås inrättande av ytterligare en tjänst som sameslöjdskonsulent.

Enligt utskottets uppfattning måste en utbyggnad av konsulentverksamheten anstå tills vidare av statsfinansiella skäl. Utskottet erinrar om att betydande insatser för främjande av hemslöjd och hantverk sker inom ramen för det statliga glesbygdssstödet. De två motionsyrkandena avstyrks.

Frågan om huvudmannaskapet för hemslöjdskonsulenterna på regional nivå tas upp i motion 1984/85:642 (s). Motionären föreslår att huvudmannaskapet skall kunna föras över från landstinget till den regionala utvecklingsfonden i fall då en sådan överföring bedöms kunna medföra fördelar. Utskottet erinrar om att det vid 1981 års beslut förutsattes att huvudmannaskapet skulle utövas av antingen hemslöjdsförening eller landstingskommun. I proposition 1980/81:87 uttalade föredragande statsrådet — industriminister Nils G. Åsling — att frågan i varje län borde kunna lösas med hänsyn till de speciella förutsättningarna i länet i samförstånd mellan

hemslöjdsförening, landstingskommun, konsulenter och nämnden för hemslöjdsfrågor. Nu gällande riktlinjer medger alltså en viss flexibilitet i valet av huvudman. Enligt utskottets mening bör det även kunna komma i fråga att regional utvecklingsfond svarar för huvudmannaskapet i ett visst län om enighet härom råder inom länet. Det bör ankomma på regeringen eller på myndighet som regeringen bestämmer att pröva fråga om lämpligheten av en sådan överföring i samband med att statsbidrag lämnas till verksamheten. Något särskilt uttalande av riksdagen är enligt utskottets mening inte nödvändigt. Därmed avstyrker utskottet motion 1984/85:642 (s).

I motion 1984/85:2184 (fp) begärs särskilda insatser för hemslöjden i Västernorrlands län. Utskottet delar motionärens uppfattning att hemslöjden kan vara värdefull för sysselsättningen i glesbygderna. Utskottet anser dock att riksdagen inte bör ta ställning till prioriteringen mellan olika regioners behov vid fördelningen av det statliga stödet till hemslöjden. Motionen avstyrks i denna del.

Utskottet hemställer

1. beträffande *anslag*

att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1984/85:1435 yrkande 2 och motion 1984/85:2084 till *Främjande av hemslöjden* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 4 713 000 kr.,

2. beträffande *huvudmannaskap*

att riksdagen avslår motion 1984/85:642,

3. beträffande *insatser i Västernorrlands län*

att riksdagen avslår motion 1984/85:2184 yrkande 3.

10. Medelstillskott till Norrlandsfonden. Regeringen har under punkt B 6 (s. 44) föreslagit riksdagen att till Medelstillskott till Norrlandsfonden för budgetåret 1985/86 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 000 kr.

I motion 1984/85:890 av Per-Ola Eriksson m. fl. (c) hemställs att riksdagen till medelstillskott till Norrlandsfonden för budgetåret 1985/86 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 10 milj. kr. förhöjt reservationsanslag på 30 milj. kr.

Utskottet

År 1980 fastställdes en ram av 150 milj. kr. för statens bidrag till Norrlandsfonden under budgetåren 1981/82—1985/86, dvs. 30 milj. kr. per budgetår. Med anledning av förslag från regeringen hösten 1983 om vissa utgiftsbegränsande åtgärder (prop. 1983/84:40 bil. 10) minskades femårsramen med 20 milj. kr., vilket skulle innebära en minskning av anslagen för vart och ett av budgetåren 1984/85 och 1985/86 med 10 milj. kr. I enlighet

härmed föreslår nu regeringen ett anslag av 20 milj. kr. för sistnämnda budgetår.

Statsmakterna skall före utgången av år 1985 ta ställning till frågan om Norrlandsfondens fortsatta verksamhet. Ett förslag till inriktning och omfattning av verksamheten under perioden 1986—1990 har lagts fram för regeringen av fondens styrelse. Förslaget väntas efter remissbehandling komma att ligga till grund för förslag till riksdagen.

I motion 1984/85:890 (c) föreslås att anslaget för nästa budgetår skall höjas till 30 milj. kr. Motionärerna menar att minskningen av fondens resurser har försvårat en angelägen näringslivsutveckling i de fyra nordligaste länen.

I avvaktan på ställningstagandet till Norrlandsfondens fortsatta verksamhet bör enligt utskottets mening gällande beslut om medelstilldelningen under innevarande femårsperiod stå fast. Anslaget för budgetåret 1985/86 bör alltså anvisas med oförändrat belopp. Därmed tillstyrker utskottet regeringens förslag. Yrkandet i motion 1984/85:890 (c) på en höjning av anslaget avstyrks.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1984/85:890 till *Medelstillskott till Norrlandsfonden* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 20 000 000 kr.

11. Kostnader för statsstödd exportkreditgivning genom AB Svensk Exportkredit. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 7 (s. 44—46) och hemställer

att riksdagen till *Kostnader för statsstödd exportkreditgivning genom AB Svensk Exportkredit* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 860 000 000 kr.

12. Kostnader för statsstödd exportkreditgivning avseende export av fartyg m. m. Regeringen har under punkt B 8 (s. 47) föreslagit riksdagen att till Kostnader för statsstödd exportkreditgivning avseende export av fartyg m. m. för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 000 kr.

I motion 1984/85:1418 av Owe Andréasson (s) och Birger Rosqvist (s) hemställs att riksdagen hos regeringen begär åtgärder i syfte att motverka de i motionen påtalade konkurrensnackdelarna för de mindre och medelstora varvsföretagen.

Motionen

I motionen anförts att såväl Sverige som Norge tillämpar OECD-villkor för krediter till beställare av fartygsnybyggen. En betydande skillnad föreligger på så sätt att i Norge vid en kontantaffär kan utbetalas nuvärdet

av den räntesubvention som skulle ha utgått under en alternativ kreditperiod. Enligt motionärerna skulle en tillämpning av sådana regler i Sverige väsentligt öka konkurrenskraften för de mindre och medelstora varven. Räntesubventionerna föreslås kunna utbetalas kontant för nybyggen upp till 10 000 ton dödvikt under förutsättning att beställaren finansierar sin beställning utan statlig kreditgaranti. Motionärerna hävdar att gällande svenska regler kan ändras till oförändrad kostnad för staten. Slutligen anføres att det inte uppstår något risktagande i samband med kreditgarantier eftersom sådana ej blir aktuella.

Gällande bestämmelser för kreditgarantier och räntestöd

Statliga *kreditgarantier* för nybyggnad och ombyggnad av fartyg utgår enligt 1 kap. förordningen (1980:561) om statligt stöd till varvsföretag m. m. Fartygskreditgarantinämnden (FKN) beslutar om utfästelse om kreditgaranti medan riksgäldskontoret utfärdar garantierna.

Kreditgaranti får beviljas för lån som beställare tar upp för betalning till svenska varv för fartyg under byggnad eller för levererade fartyg (beställares lån). Garanti får beviljas också för lån som svenska varvsföretag tar upp antingen för att finansiera krediter till beställare (refinansieringslån) eller för att finansiera beställda fartyg under byggnad eller större ombyggnader (fartygsbyggnadslån).

Villkoren för de statliga kreditgarantierna är relaterade till förekommande internationella överenskommelser om exportkrediter och om begränsning av stöd till varvsindustrin. För *svenska beställare* innebär villkoren bl. a. att garantin får motsvara högst 90 % av kontraktspriset och att det lån som garantin avser skall återbetalas inom högst 12 år eller, i fråga om tekniskt avancerade fartyg, inom högst 15 år. För *utländska beställare* gäller de villkor för fartygsexport som har överenskommit inom OECD, innebärande bl. a. att garantin får motsvara högst 80 % av kontraktspriset och att lånet skall återbetalas inom 8,5 år. För kreditgaranti krävs säkerhet som skall godkännas av FKN. Den av riksdagen beslutade ramen för statliga garantier avseende den svenska varvsindustrins produktion är för närvarande 30 miljarder kronor.

Räntestöd till svenska beställare utgår enligt samma förordning, kap. 4. Stödet utgår endast för lån med statlig kreditgaranti. Fråga om stöd avgörs av FKN samtidigt som utfästelse om kreditgaranti prövas. Stödet utgår för finansiering av nybyggnad eller större ombyggnad av fartyg som beställs av svensk beställare vid svenskt varv före utgången av år 1986. Som en förutsättning för räntestöd gäller att ett konkurrerande utländskt varv på grund av utländskt stöd erbjuder särskilt förmånliga räntevillkor.

Räntestödet består i att staten betalar mellanskillnaden mellan de kostnader låneinstituten har för sin upplåning för den aktuella krediten (marknadsränta) och den lägre subventionerade ränta som beställaren i sin tur betalar för dessa lån.

Räntestöd till utländska beställare vid svenska varv lämnas inom ramen för det s. k. SEK-systemet. Reglerna vid kreditgivningen återfinns i förordningen (1981:665) om exportkreditfinansiering med statligt stöd. Genom stödet täcker staten skillnaden mellan utlåningsränta och upplåningsränta samt den kursförlust som kan uppkomma vid ut- och upplåningen. Kreditvillkoren är relaterade till vissa internationella överenskommelser som har träffats inom ramen för OECD. Enligt dessa ligger räntorna vid en lägre nivå, för närvarande 8 %, än vad som medges för annan exportkreditgivning. Stödet lämnas enligt riksdagsbeslutet av AB Svensk Exportkredit (SEK).

Statens kostnader för räntestödet till utländska beställare täcks från detta anslag. Kostnaderna för räntestödet till svenska beställare täcks från anslaget G 4, Räntestöd m. m. till varvsindustrin.

Utskottet

Våren 1983 fastställdes ändrade riktlinjer för stöd till svensk varvsindustri (prop. 1982/83:147, NU 1982/83:55, rskr. 1982/83:383). I samband därmed fattades beslut om bl. a. kreditgarantier och räntestöd för fartygsorder som tecknas före utgången av år 1986. Avsikten med stödet var att de svenska varven skulle ges rimliga förutsättningar att konkurrera om befintliga order på en marknad som präglas av överkapacitet och subventioner i flertalet varvsländer.

I regeringens proposition redovisades en rapport om de mindre och medelstora varven. Dessa omfattade då elva företag med ca 3 300 anställda. Två av företagen tillhörde Svenska Varv AB och de övriga nio var privatägda. Några särskilda stödåtgärder riktade till de mindre och medelstora varven ansågs inte påkallade. En viss samordning av statliga beställningar till dessa varv genom fartygskreditgarantinämnden ställdes dock i utsikt. Vidare uttalades från regeringens sida att någon expansion med hjälp av statligt stöd inte borde tillåtas med hänsyn till den betydande överkapaciteten hos de berörda varven. Riksdagen lämnade detta uttalande utan erinran.

Sedan år 1983 har två av de privatägda varven avvecklats. Enligt vad utskottet har erfarit är orderläget hos flera av de återstående varven otillfredsställande, vilket i något fall har lett till varsel om uppsägning av personal.

Av den föregående redogörelsen för gällande bestämmelser framgår att räntestöd till svensk eller utländsk beställare av fartyg kan lämnas endast för lån som tas upp med hjälp av statlig kreditgaranti. Bestämmelserna medger alltså inte att stödet utgår i form av en kontantsubvention. Flertalet varvsländer har liknande regler. I Norge tillämpas emellertid sedan några år tillbaka ett system som ger beställaren möjlighet att, i det fall att han själv finansierar sin beställning utan att utnyttja statlig kreditgaranti, omvandla räntestöd till en motsvarande prisreduktion.

De privatägda svenska mindre och medelstora varven har, liksom Sveriges varvsindustriförening, under år 1984 hos regeringen hemställt om införande av en generell möjlighet till kontant utbetalning av räntestöd enligt norsk modell. I januari 1985 har Falkenbergs Varv AB gjort en liknande framställning, enligt vilken möjligheten till kontantstöd skulle införas endast för beställningar av mindre fartyg (högst 10 000 ton dödvikt). Denna framställning är av samma innebörd som den aktuella motionen 1984/85:1418 (s). Samtliga framställningar har avslagits av regeringen.

Enligt utskottets mening kan det finnas skäl att närmare pröva frågan om införande av någon form av kontantstöd, främst i syfte att förbättra de mindre och medelstora varvens konkurrenssituation. Utskottet konstaterar dock att ett sådant stöd inte kan införas utan ändring av de riktlinjer för det statliga varvsstödet som riksdagen fastställde år 1983 och som gäller till utgången av år 1986. Regeringen väntas till nästa riksmöte lägga fram förslag om stöd till varven efter nämnda tidpunkt. Utskottet räknar med att regeringen till underlag för förslagen kommer att lägga en analys av de mindre och medelstora varvens läge och framtidsutsikter liksom av erfarenheterna av det hittillsvarande stödet. Möjligheterna till ändringar i gällande stödformer bör lämpligen tas upp till övervägande i ett sådant sammanhang. Utskottet förutsätter att eventuella förslag från regeringen i frågan inte kommer att innebära ökade kostnader för staten. Något särskilt uttalande av riksdagen är enligt utskottets mening inte nödvändigt. Med det sagda avstyrks motion 1984/85:1418 (s).

Regeringens förslag om medelsanvisning föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer

1. beträffande *regler för räntestöd*
att riksdagen avslår motion 1984/85:1418,
2. beträffande *anslag*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag till *Kostnader för statstödd exportkreditgivning avseende export av fartyg m. m.* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 450 000 000 kr.

13. Ersättning för extra kostnader för förmånlig kreditgivning till u-länder.
Regeringen har under punkt B 9 (s. 47) föreslagit riksdagen att till Ersättning för extra kostnader för förmånlig kreditgivning till u-länder för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 000 kr.

I motion 1984/85:2623 av Staffan Burenstam Linder m. fl. (m) hemställs, såvitt nu är i fråga, (5) att riksdagen avslår regeringens förslag att till Ersättning för extra kostnader för förmånlig kreditgivning till u-länder för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 000 kr. samt därvid som sin mening ger till känna vad som anförts i motionen.

Utskottet

Enligt det system för kreditgivning till u-länder som gällde till utgången av år 1984 lades ett gåvoelement till vanliga statliga exportkrediter som beviljades av AB Svensk Exportkredit (SEK). I samband med beslut om kredit avräknades kostnaderna för gåvoelementet mot ramen för u-landsbiståndet under utrikesdepartementets huvudtitel. Krediterna lämnades av SEK, som i efterhand fick ersättning för de kostnader som motsvarade gåvoelementet i krediterna från detta anslag under industridepartementets huvudtitel.

Fr. o. m. den 1 januari 1985 skall samtliga kostnader för kreditgivningen till u-länderna belasta biståndsanslagen. Från det här aktuella anslaget avses ersättning till SEK komma att betalas ut endast för tidigare beviljade krediter. Med hänsyn till gjorda åtaganden kan dock medel komma att behöva anvisas för ändamålet under ytterligare ett antal budgetår. För nästa budgetår föreslår regeringen ett anslag av 90 milj. kr.

I motion 1984/85:2623 (m) yrkas avslag på regeringens förslag. Motionärerna anser att kostnader för gjorda åtaganden i fortsättningen bör täckas av medel från biståndsanslagen utan någon motsvarande uppräknings av dessa. Yrkandet innebär alltså en minskning av medlen till u-landsbiståndet med 90 milj. kr.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning. Motionsyrkandet avstyrks. Utskottet avstår från en bedömning i sak av motionärernas förslag, som hör till utrikesutskottets beredningsområde.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1984/85:2623 yrkande 5 till *Ersättning för extra kostnader för förmånlig kreditgivning till u-länder* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 90 000 000 kr.

14. Kostnader för viss kreditgivning hos Sveriges Investeringsbank AB. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 10 (s. 48) och hemställer

att riksdagen till *Kostnader för viss kreditgivning hos Sveriges Investeringsbank AB* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 25 000 000 kr.

15. Branschfrämjande åtgärder. Regeringen har under punkt B 12 (s. 52—54) föreslagit riksdagen att till Branschfrämjande åtgärder för budgetåret 1985/86 anvisa ett reservationsanslag av 21 167 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna

1984/85:894 av Sven Lundberg m. fl. (s), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om en ökning av förbrukningen av klenktimmer inom sågverksindustrin,

1984/85:896 av Bengt-Ola Rytter m. fl. (s), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av utredning av träindustrins långsiktiga förutsättningar och om inrättandet av ett trätekniskt centrum i Kopparbergs län.

1984/85:2623 av Staffan Burenstam Linder m. fl. (m), såvitt gäller hemställan (7) att riksdagen till Branschfrämjande åtgärder för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 16 167 000 kr.,

1984/85:2805 av Bengt Westerberg m. fl. (fp), såvitt gäller hemställan (14) att riksdagen beslutar minska anslaget B 12, Branschfrämjande åtgärder med 15 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag.

Utskottet

Från anslaget bestrids kostnaderna för dels ett branschprogram för den träbearbetande industrin, dels ett struktur- och utvecklingsprogram för övriga industrisektorer. Dessa program ingår i statens industriverks (SIND) huvudprogram Industriell omvandling och tillväxt. Anslaget omfattas av den ram för budgetåren 1984/85—1986/87 som riksdagen fastställde våren 1984 för vissa verksamheter inom SIND:s område.

I motioner från moderata samlingspartiets och folkpartiets sida ges uttryck för en mycket negativ inställning till branschprogrammen. I motion 1984/85:2623 (m) anförts att denna typ av stöd bör successivt avvecklas. Som ett första steg föreslås en minskning av anslaget för nästa budgetår med 5 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. En minskning med 15 milj. kr. föreslås i motion 1984/85:2805 (fp).

Utskottet anser att de branschfrämjande åtgärder som finansieras från detta anslag bör fullföljas enligt riksdagens beslut om treårsprogram för SIND. Regeringens förslag tillstyrks. Motionerna 1984/85:2623 (m) och 1984/85:2805 (fp) avstyrks i berörda delar.

Frågor om den träbearbetande industrin berörs i motionerna 1984/85:894 (s) och 1984/85:896 (s). I den förstnämnda motionen pekas på att ett effektivare utnyttjande av skogsråvaran inom sågverksindustrin, t. ex. genom att klenvirket tas till vara bättre, skulle ge ökad sysselsättning och förbättrad lönsamhet inom branschen. I den andra motionen anförts att träindustrin nu befinner sig i en besvärlig omställningsprocess och att frågan om branschens förutsättningar i vad avser struktur, råvaruförsörjning och marknadsföringsinsatser bör klargöras. Motionärerna anser att det även bör vidtas akuta åtgärder till stöd för branschens utveckling, t. ex. inrättande av ett tekniskt centrum i Kopparbergs län.

Utskottet har nyligen i sitt betänkande NU 1984/85:3 (s. 13—15) lämnat en redogörelse för det stöd som utgår till träindustrin inom ramen för SIND:s branschprogram, genom styrelsen för teknisk utveckling (STU) och i form av lån och garantier till enskilda företag för investeringar m. m. En stor del av STU:s stöd lämnas som bidrag till kollektiv forskning inom

Träteknikcentrum i Stockholm med filialer i Jönköping och Skellefteå. Vidare har regeringen i november 1984 uppdragit åt SIND att analysera och bedöma utvecklingsmöjligheterna i den svenska sågverks- och träteknikindustrin till år 2000. Uppdraget skall vara slutfört före utgången av maj 1985. Utskottet hänvisar också till förslaget i budgetpropositionen (prop. 1984/85:100 bil. 11 s. 76) om inrättande av en professur i marknadskunskap för sågade trävaror vid Sveriges lantbruksuniversitet. Enligt utskottets mening är de önskemål som har framförts i de båda motionerna i stor utsträckning redan tillgodosedda. Utskottet anser inte att riksdagen bör ta ställning till frågan om ett trätekniskt centrum i Kopparbergs län. Frågan om bildande av sådana organ är i första hand en angelägenhet för berörda branscher och regionala intressenter. Med det sagda avstyrker utskottet de två motionerna.

Utskottet hemställer

1. beträffande *anslag*

att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1984/85:2623 yrkande 7 och motion 1984/85:2805 yrkande 14 till *Branschfrämjande åtgärder* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 21 167 000 kr.,

2. beträffande *utveckling av den träbearbetande industrin*

att riksdagen avslår motion 1984/85:894 och motion 1984/85:896.

16. **Småföretagsutveckling.** Regeringen har under punkt B 13 (s. 54—57) föreslagit riksdagen att

1. ta del av vad föredragande statsrådet har anfört om de regionala utvecklingsfondernas styrelser m. m.,

2. till Småföretagsutveckling för budgetåret 1985/86 anvisa ett reservationsanslag av 151 250 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet följande motioner:

1984/85:559 av Ulf Adelsohn m. fl. (m), såvitt gäller hemställan (10) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om de regionala utvecklingsfondernas arbetsformer,

1984/85:1435 av Tage Sundkvist m. fl. (c), såvitt gäller hemställan (1) att riksdagen anvisar 1 000 000 kr. till stöd för hantverksnämndens verksamhet,

1984/85:1516 av Arne Fransson m. fl. (c), såvitt gäller hemställan (1) att riksdagen till småföretagsutveckling för budgetåret 1985/86 anvisar ett i förhållande till regeringsförslaget med 66 milj. kr. förhöjt reservationsanslag till de regionala utvecklingsfonderna,

1984/85:1525 av Jan Hyttring (c) och Bertil Jonasson (c), såvitt gäller hemställan — med motivering i motion 1984/85:1520 — (2) att riksdagen

som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om medel till utvecklingsfonden i Värmland för rådgivning och långivning till unga företagare,

1984/85:2087 av Marianne Stålberg m. fl. (s), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att anslaget B 3, Bidrag till regionala utvecklingsfonder m. m. skall kunna disponeras så att ökade resurser tillförs Jämtlands län,

1984/85:2184 av Ingemar Eliasson (fp), såvitt gäller hemställan (2) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande utvecklingsfondens stöd till de små träföretagens utveckling i Västernorrlands län,

1984/85:2274 av Börje Hörnlund (c) och Karin Israelsson (c), såvitt gäller hemställan — med motivering i motion 1984/85:2269 — (3) att riksdagen hos regeringen begär förslag om ekonomiskt stöd till utvecklingsfonden i Västerbotten för stöd till unga företagare i enlighet med vad som förordas i motionen,

1984/85:2621 av Lars Ahlström (m), vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär att statens kulturråd får i uppdrag att utreda och komma med förslag om bildandet av en stiftelse för instrumenthantverk i Leksand,

1984/85:2623 av Staffan Burenstam Linder m. fl. (m), såvitt gäller hemställan att riksdagen

8. som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om sammansättningen av de regionala utvecklingsfondernas styrelser,

9. till Småföretagsutveckling för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 103 850 000 kr. samt därvid som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om anslagsredovisningen,

11. som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om återbetalning av amorteringsmedel från de regionala utvecklingsfonderna till statskassan,

1984/85:2626 av Stig Gustafsson m. fl. (s), vari hemställs att riksdagen anhåller att regeringen upptar överläggningar med landstingen i syfte att ge löntagarnas och företagens organisationer insyn i och inflytande över de regionala utvecklingsfondernas verksamhet,

1984/85:2746 av Gunnel Jonäng (c) och Gunnar Björk i Gävle (c), såvitt gäller hemställan — med motivering i motion 1984/85:2744 — (1) att riksdagen hos regeringen begär att utvecklingsfonderna får möjlighet till en mer flexibel tillämpning av stödet till mindre och medelstora företag,

1984/85:2805 av Bengt Westerberg m. fl. (fp), såvitt avser hemställan att riksdagen

9. beslutar om successiv utvidgning av de regionala utvecklingsfondernas målgrupp till att inkludera hantverks- och serviceföretag.

15. beslutar minska anslaget B 13, Småföretagsutveckling med 57,7 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag.

Propositionen

Avtalen om de regionala utvecklingsfonderna mellan staten och de regionala huvudmännen, dvs. i regel resp. landstingskommun, gäller till utgången av år 1985. I propositionen anmäls att samtliga avtal har sagts upp från statens sida. Uppsägningen syftar till att ge staten handlingsfrihet för eventuella förändringar av avtalen inför nästa avtalsperiod. Det meddelas emellertid att regeringen avser att, såvida riksdagen inte beslutar annorlunda, förnya avtalen utan förändringar. Detta innebär bl. a. att landstingen liksom hittills skall utse styrelserna för utvecklingsfonderna. Föredragande statsrådet, industriminister Thage G. Peterson, hänvisar bl. a. till att statens industriverk (SIND) på regeringens uppdrag har kartlagt sammansättningen av styrelserna med avseende på bl. a. ledamöternas näringslivsanknytning. Mot bakgrund av denna kartläggning och av erfarenheterna i övrigt av utvecklingsfondernas sätt att lösa sina uppgifter i näringspolitiken görs den samlade bedömningen att det saknas skäl att göra förändringar i avtalen. Industriministern säger sig dock räkna med att landstingen och de berörda kommunerna inför kommande val av styrelser i ökad utsträckning beaktar synpunkter från näringslivsorganisationerna och de fackliga organisationerna.

I övrigt begärs under detta anslag medel för dels de regionala utvecklingsfondernas företagsservice och administration, dels vissa andra utvecklings- och utbildningsinsatser inom småföretagsområdet som ingår i SIND:s huvudprogram Småföretagsutveckling. Beträffande användningen av anslaget hänvisas till proposition 1983/84:135 (s. 147—158). Det ankommer på regeringen att besluta om fördelningen av medlen på olika anslagsposter.

Motivering i motionerna

De regionala *utvecklingsfondernas finansieringsverksamhet* tas upp i moderata samlingspartiets partimotion 1984/85:559. Där hävdas att verksamheten har kommit att få karaktären av bankverksamhet. Den dominerande delen av utvecklingsfondernas kreditgivning utgörs av rörelselån. Statsmakternas intentioner att lån endast skall ges för lönsamma projekt har gjort prövningen av ärenden om sådana lån utomordentligt svår. Motionärerna menar att i verklig mening lönsamma projekt alltid bör kunna påräkna intresse från kreditinstitutens sida. Kapitalförsörjningen kan därför ske via de ordinarie kreditinstituten. Fondernas verksamhet borde i stället renodlas till information och service. Finansieringen av denna föreslås i ökad omfattning ske genom avgifter.

Liknande synpunkter framförs i motion 1984/85:2623 (m). På grundval därav uttalas i motionen att frågor om bl. a. ökad avgiftsfinansiering och minskad utlåningsverksamhet bör tas upp till förhandling med de regionala huvudmännen rörande avtal om fondernas verksamhet efter utgången av år 1985. Syftet bör vara att åstadkomma besparingar. Genom en successiv avveckling av rörelselånen skulle utvecklingsfondernas behov av finansieringsmedel minskas. Enligt motionärerna bör en viss del av amorteringsmedlen årligen kunna återföras till statskassan. Regeringen bör med det snaraste föranstalta om att även denna fråga tas upp till förhandling i samband med den föreslagna översynen av avtalen om de regionala utvecklingsfonderna. Riktpunkten bör vara att minst 50 milj. kr. under budgetåret 1985/86 skall komma staten till godo på angivet sätt. Riksdagen bör, sägs det i motionen, kunna utgå från att de regionala huvudmännen i rådande läge kommer att visa beredvillighet att tillmötesgå statens önskemål och sålunda lämna ett bidrag till den nödvändiga saneringen av statsfinanserna.

I motionen berörs också frågan om *sammansättningen av utvecklingsfondernas styrelser*. Bl. a. anföras att det i styrelserna bör ingå personer med praktisk erfarenhet från olika delar av näringslivet. Detta bör beaktas i långt högre grad än vad som hittills skett. Motionärerna hänvisar till SIND:s rapport enligt vilken de styrelseledamöter som är huvudsakligen verksamma inom näringslivet utgör en minoritet. Detta betecknas som otillfredsställande. Motionärerna delar därför inte regeringens mening att några förändringar i de gällande avtalen inte är påkallade.

Frågan om styrelsernas sammansättning tas upp även i motion 1984/85:2626 (s). I motionen erinras om tidigare krav från socialdemokratisk sida på att löntagarnas och företagens organisationer skall ges vidgad representation i styrelserna för utvecklingsfonderna, krav som riksdagen har ställt sig bakom. Enligt motionärernas mening visar SIND:s undersökning att dessa organisationer för närvarande har små möjligheter att påverka valet av styrelseledamöter. Vidare erinras om den i avtalen om utvecklingsfonderna angivna möjligheten att inrätta särskilda beredningsgrupper med företrädare för de anställdas och företagens organisationer. Några sådana grupper har dock inte inrättats. En annan väg för att förbättra samspelet mellan utvecklingsfonderna och arbetsmarknadens parter kan vara att landstingen eller utvecklingsfonderna inbjuder organisationerna till regelbundna diskussioner om de handlingsprogram som enligt utvecklingsfondernas stadgar skall finnas. Motionärerna anser att regeringen i kommande överläggningar om nya avtal för utvecklingsfonderna bör kräva att arbetsmarknadens parter ges en självständig representation i utvecklingsfondernas styrelser eller att de på annat sätt ges insyn i och inflytande över utvecklingsfondernas verksamhet.

I folkpartiets partimotion 1984/85:2805 föreslås en utvidgning av *målgruppen för de regionala utvecklingsfonderna*, som för närvarande huvud-

sakligen omfattar tillverkande företag. I motionen hänvisas allmänt till att effektivitet och kompetens inom servicesektorn och handeln har en stor och växande betydelse såväl för den varuproducerande industrin som för konsumenternas omvårdnad och trivsel. Mot bakgrund härav anser motionärerna att service- och hantverksföretag bör ingå bland de regionala utvecklingsfondernas målgrupp.

Fem motioner innehåller krav på *näringspolitiska insatser genom de regionala utvecklingsfonderna i vissa län* (Värmland, Gävleborg, Västernorrland, Jämtland och Västerbotten). I de två likartade motionerna 1984/85:1515 (c) och 1984/85:2279 (c) föreslås, med utgångspunkt i förhållandena i Värmlands resp. Västernorrlands län, att utvecklingsfonderna skall få särskilda medel för såväl rådgivning som lån med minskade krav på säkerhet till egna företagare. I motion 1984/85:2746 (c) anförs att det i Gävleborgs län behövs en satsning på små och medelstora företag. I detta syfte föreslås att utvecklingsfonden ges flexiblare ansvar och resurser för småföretagarstöd.

Frågor rörande Västernorrlands län tas upp i motion 1984/85:2184 (fp). Motionären hänvisar till att det inom den träbearbetande industrin i länet finns en rad småföretag som betyder mycket för sysselsättningen. Regeringen föreslås uppdra åt utvecklingsfonden i länet att särskilt beakta de små träföretagens utveckling i sitt arbete.

I motion 1984/85:2087 (s), som avser Jämtlands län, påpekas att riksdagens beslut år 1982 om att utvidga målgruppen för utvecklingsfonderna till att omfatta även turistföretag innebar att antalet berörda företag i länet ökade från ca 300 till ca 500. Beslutet innebar emellertid inte någon ökning av utvecklingsfondernas resurser. Med hänsyn till rådande budgetläge avstår motionärerna från att yrka på höjning av ifrågavarande anslag. Det bör däremot, anser de, vara möjligt att inom anslagets ram göra sådana omfördelningar att turistföretagens behov kan tillgodoses.

Frågor om *stöd till hantverket* tas upp i motion 1984/85:1435 (c). Motionärerna hänvisar till att över 200 000 personer är sysselsatta inom hantverksnäringen. Vidare erinras om ett förslag från centerpartiets sida om inrättande av en statlig hantverksnämnd, vilket avvisats av regeringen. En nämnd har i stället inrättats på initiativ av SHIO-Familjeföretagen. Enligt motionärernas mening bör staten, med tanke på vikten av att såväl upprätthålla och skapa sysselsättning i som bevara kunskap om gamla hantverkssyrken, ta ett ansvar för dessa frågor. För att den verksamhet som bedrivs av hantverksnämnden skall förstärkas bör ett anslag av 1 milj. kr. anvisas till nämnden. Anslaget till Industrifonden bör minskas med motsvarande belopp.

I motion 1984/85:2621 (m) anförs att det behövs särskilda insatser för att säkra tillgången till musikhantverkare. Vid Hantverkets folkhögskola i Leksand har som en försöksverksamhet startats en utbildning i stråkinstrumenthantverk. Enligt motionärens uppfattning bör det undersökas om

det finns förutsättningar att med utgångspunkt i försöksverksamheten bilda ett institut för instrumenthantverk. Ett sådant institut skulle ha till uppgift att såväl ombesörja utbildning inom olika instrumentområden som svara för utvecklingsarbete som berör olika delar av det svenska musiklivet.

Slutligen framförs skilda yrkanden om *anslaget till småföretagsutveckling* för nästa budgetår. Från moderata samlingspartiets sida föreslås i motion 1984/85:2623 en minskning av anslaget med 97,4 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. Besparingarna skall åstadkommas bl. a. genom ökad avgiftsfinansiering av utvecklingsfondernas företagsservice. Motionärerna betecknar det som otillfredsställande att det i propositionen inte närmare specificeras hur utfallet för de olika anslagsposterna beräknas.

I motion 1984/85:2805 erinras om att folkpartiet tidigare har motsatt sig att medel anvisas under anslagsrubriken Småföretagsutveckling för vissa selektiva insatser genom SIND. En minskning av anslaget med 57,7 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag föreslås därför. Återstoden, ca 93,5 milj. kr., beräknas täcka kostnaderna för de regionala utvecklingsfondernas företagsservice och administration.

En ökning av anslaget föreslås däremot i motion 1984/85:1516 (c). I motionen riktas kritik mot "socialdemokratins koncentrationsinriktade närings- och regionalpolitik och bristande intresse för småföretagen", som enligt motionärerna tar sig uttryck i njugghet beträffande förslaget om medel till småföretagsutveckling. Mot bakgrund härav yrkas på en höjning av anslaget med 66 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. En motsvarande minskning av anslaget till Industrifonden föreslås.

Uppgifter i anslutning till motionerna

Avtal om de regionala utvecklingsfonderna

På grundval av riksdagens beslut (prop. 1977/78:40 bil. 1, NU 1977/78:34, rskr. 1977/78:110) inrättades den 1 juli 1978 en regional utvecklingsfond i varje län. Fonderna skulle utgöra stiftelser med staten och landstingen som huvudmän. Till grund för verksamheten lades i huvudsak likalydande avtal mellan staten och resp. landstingskommun samt tre kommuner utanför landsting om bildande av regionala utvecklingsfonder. Dessa avtal gällde till utgången av år 1982.

Nya avtal om fortsatt verksamhet vid utvecklingsfonderna träffades för tiden t. o. m. den 31 december 1985. Avtalen förlängs automatiskt såvida de inte sägs upp av någondera parten senast ett år innan ny avtalsperiod inleds. Efter beslut av regeringen har sådan uppsägning skett från statens sida.

Enligt avtalen skall stiftelsen inom resp. län vara organ för samhällets åtgärder i syfte att främja utvecklingen av främst små och medelstora

företag. Var och en av huvudmännen skall ha rätt att anlita stiftelsen för speciella näringspolitiska program inom länet.

Vidare stadgas i avtalen att vederbörande stiftelse skall bestå av den egendom som har tillförts den, av medel som stiftarna anvisar eller som på annat sätt tillförs stiftelsen samt av medel som uppkommer i stiftelsens verksamhet. Medel för stiftelsens kreditverksamhet skall enligt avtalen hållas åtskilda. Bland dessa skall ingå de medel som har förts över på stiftelsen i samband med att tillgångarna i statens hantverks- och industrilånefond och i statens utvecklingsfond har fördelats samt de medel som därefter har anvisats eller kan komma att anvisas för kreditändamål. Kreditverksamheten regleras i författning.

Enligt avtalen skall huvudmännen årligen tillskjuta medel till stiftelsens löpande verksamhet. Huvudmännen skall i samband med medelstilldelningen samråda om stiftelsens verksamhet och medelsbehov.

Upphör ett avtal att gälla delas stiftelsens överskjutande tillgångar mellan huvudmännen i förhållande till vad de har tillskjutit för verksamheten.

Beträffande utvecklingsfondernas organisation stadgas i avtalen följande. För varje stiftelse skall finnas en styrelse som består av nio ledamöter med suppleanter. Ledamöterna och suppleanterna väljs av landstinget för en tid av högst tre år i sänder. Ledamöter och suppleanter bör vara väl förtrogna med länets näringsliv, dess problem och utvecklingsmöjligheter samt ha erfarenhet från näringslivet eller dess organisationer eller från facklig verksamhet eller eljest ha en ställning som ger överblick över den regionala näringspolitiken. Till styrelsen skall knytas även en personalföreträdare med personlig suppleant.

Om en av huvudmännen begär det skall — för att säkerställa möjligheten för företagarnas och arbetstagarnas organisationer att påverka beslutsprocessen — tillsättas en beredningsgrupp, i vilken ingår verkställande direktören samt två företrädare för företagarnas och två företrädare för arbetstagarnas organisationer. Var och en av de fyra sistnämnda utses av styrelsen efter förslag från den organisation som vederbörande representerar. Beredningsgruppen skall kunna fortlöpande delta i beredningen av de ärenden som skall behandlas i styrelsen.

Såvitt bekant har någon sådan beredningsgrupp hittills inte tillsatts.

Statens huvudmannaansvar för utvecklingsfonderna utövas av statens industriverk (SIND). SIND fördelar de medel som anvisas av riksdagen för fondernas verksamhet. SIND svarar även för service till stiftelserna i form av rådgivning och information m. m. i frågor med anknytning till statlig näringspolitik.

De regionala utvecklingsfondernas finansieringsverksamhet

Utvecklingsfonderna kan — enligt förordningen (1982:682, omtryckt 1984:556) om statlig finansiering genom regional utvecklingsfond — läm-

na finansiellt stöd i fyra olika former, nämligen som rörelselån, som garanti för lån (lånegaranti), som garanti för bankgaranti och som utvecklingskapital i form av utvecklingslån eller utvecklingsbidrag. Allmänt gäller att finansiering endast får avse verksamhet som har eller bedöms kunna få tillfredsställande lönsamhet och som inte kan finansieras på den allmänna kreditmarknaden till normala marknadsmässiga villkor. För fondernas finansiering gäller vissa maximibelopp.

Rörelselån får lämnas för anskaffning av anläggnings- eller omsättningstillgångar eller för främjande av rörelsens utveckling på annat sätt. Rörelselån får inte beviljas om någon annan finansieringsform är tillgänglig på rimliga villkor.

Lånegaranti får lämnas för lån i vissa kreditinrättningar till de ändamål och under de förutsättningar som enligt vad just sagts gäller för rörelselån. Finansieringsformen garanti för bankgaranti är reglerad på motsvarande sätt.

Utvecklingskapital får lämnas främst för att stödja utveckling och marknadsföring av nya produkter, processer eller system för industriell produktion eller marknadsföring av tidigare utvecklade produkter, processer eller system av sådant slag. Utvecklingskapital får normalt beviljas till högst 50 % av den beräknade kostnaden för det projekt som finansieringen avser. Särskild säkerhet behöver inte ställas. Utvecklingsbidrag ges med förbehåll att mottagaren förbinder sig att, om projektets resultat kan utnyttjas lönsamt, utge ersättning i form av ett engångsbelopp eller i form av royalty eller liknande. För utvecklingslån kan återbetalningsskyldigheten helt eller delvis efterges, om låntagaren visar att förutsättningar uppenbarligen saknas att utnyttja projektets resultat lönsamt. Finansieringsformen utvecklingskapital kom till genom beslut av statsmakterna år 1982 (prop. 1981/82:118, NU 1981/82:51, rskr. 1981/82:417). Tidigare fanns för motsvarande ändamål stödformen produktutvecklingslån.

Medel för rörelselån och utvecklingskapital (produktutvecklingslån) har tillhandahållits av staten. T. o. m. budgetåret 1980/81 har sammanlagt nära 1 500 milj. kr. tillskjutits dels genom överföring av befintliga medel från vissa fonder m. m., dels genom särskilda tillskott från statsbudgeten. I vissa fall har även resp. landsting gett utvecklingsfonderna medel för utlåningsändamål.

Räntor och amorteringar på utestående lån tillfaller resp. utvecklingsfond, som kan använda medlen för ny utlåning. Fonderna skall också svara för täckning av förluster i finansieringsverksamheten.

Utvecklingsfondernas tillgångar uppgår för närvarande till sammanlagt drygt 2 miljarder kronor. Den närmare fördelningen av tillgångarna enligt balansräkningarna vid utgången av åren 1982 och 1983 framgår av följande uppställning (milj. kr.):

	1982	1983
Likvida medel	949	1 072
Räntefordringar: rörelselån	65	47
Lånefordringar: rörelselån	1 175	1 095
Ränte- och lånefordringar:		
utvecklingslån, inkl. riskpremier	175	189
Reserver för befarade förluster	330	324
Summa omsättningstillgångar	2 064	2 162
Anläggningstillgångar	44	45
Summa tillgångar	2 108	2 207

Av följande sammanställning framgår omfattningen av utvecklingsfondernas finansieringsverksamhet under åren 1981 — 1983:

	Rörelselån		Lånegarantier		Produktutvecklingslån/ Utvecklingskapital		Summa	
	Antal	Milj. kr.	Antal	Milj. kr.	Antal	Milj. kr.	Antal	Milj. kr.
1981	1 705	413	164	50	456	69	2 325	532
1982	1 336	339	279	93	470	91	2 085	523
1983	1 087	333	335	106	548	124	1 970	563

Uppgifter för verksamheten under år 1984 föreligger ännu inte. Sannolikt har emellertid minskningen av rörelselånen och ökningen av den nya finansieringsformen utvecklingskapital i form av lån eller bidrag fortsatt under året. Denna utveckling väntas leda till att fonderna inte får tillbaka sitt utlånade kapital lika snabbt som vid traditionella rörelsekrediter.

Rapport om sammansättningen av utvecklingsfondernas styrelser

I en rapport i december 1984 har SIND redovisat en kartläggning av hur de regionala utvecklingsfondernas styrelser är sammansatta m. m. Kartläggningen baseras på två enkäter. Dels har vissa uppgifter begärts från de kommunala huvudmännen om de sammanlagt 224 ordinarie styrelseledamöterna, dels har de regionala intresseorganisationerna inom LO, TCO, SACO/SR, SHIO-Familjeföretagen och handelskamrarna tillfrågats i vilken utsträckning de anser sig ha möjlighet att påverka valet av några styrelseledamöter i resp. utvecklingsfond.

Av kartläggningen framgår bl. a. följande. Drygt hälften av ledamöterna har haft sina uppdrag i minst sex år. Vidare är 46 % av ledamöterna huvudsakligen sysselsatta inom näringslivet, medan knappt 20 % kan betraktas som egna företagare. Andelen kvinnor är 4 %. Ledamöterna har i genomsnitt två uppdrag vardera som kan anses berikande för uppdraget i utvecklingsfonden.

Beträffande de regionala intresseorganisationernas inflytande visar enkäten att de flesta LO-distrikten anser sig ha stor möjlighet att påverka val av styrelseledamot. Övriga organisationer har däremot i flertalet fall ansett sig sakna sådan möjlighet.

Utvecklingsfondernas målgrupp

Målgruppen för utvecklingsfonderna är enligt 1978 års riktlinjer i första hand små och medelstora tillverkande företag jämte tjänsteproducerande företag som riktar sina tjänster till tillverkningsindustrin. När det gäller företagens storlek går gränsen vid högst 200 arbetstagare. Även företag i vilka tillverkningen inte sker industriellt, t. ex. hemslöjdsföretag, tillhör fondernas primära målgrupp. I denna ingår företag med olika ägarformer, bl. a. personalägda företag.

I proposition 1981/82:118 (s. 206) anfördes att fonderna har möjlighet att i enskilda fall lämna stöd och service till exempelvis konsult- eller transportföretag, vilket kan bidra till att förbättra förhållandena för de tillverkande företagen. Det skulle ankomma på fonderna själva att inom dessa relativt vida ramar genom en medveten prioritering styra sina resurser till de företag och företagsgrupper som är utvecklingsbara. Principen att de tillverkande företagen och de företag som lämnar service till dessa är prioriterade stod dock fast. Det anförda lämnades utan erinran av riksdagen. Samtidigt godkändes ett förslag från regeringen om en utvidgning av målgruppen till att omfatta även turistföretag.

Närmare föreskrifter i fråga om målgruppen meddelas av regeringen. Vad gäller finansieringsverksamheten finns bestämmelser i förordningen (1982:682, omtryckt 1984:556) om statlig finansiering genom regional utvecklingsfond. Målgruppen för företagsserviceverksamhet är inte författningsreglerad. Här får anses gälla som villkor för det statliga bidraget till verksamheten att fonderna arbetar i enlighet med de nämnda riktlinjer som riksdagen har beslutat om. Utan hinder därav bedriver dock fonderna viss verksamhet, t. ex. "starta eget"-kurser, som inte begränsas till den primära målgruppen.

Tidigare riksdagsbehandling

Utvecklingsfondernas finansieringsverksamhet

Då de regionala utvecklingsfonderna inrättades år 1978 rädde politisk enighet om riktlinjerna för fondernas finansieringsverksamhet. Samma gällde i huvudsak också vid den ändring av riktlinjerna som skedde år 1982. Från moderata samlingspartiets sida anfördes emellertid då (NU 1981/82:51 res. 9) att det tydligare än i propositionen borde markeras att fonderna snarare skulle förmedla kreditgarantier än bedriva egen utlåningsverksamhet. Den nya finansieringsformen utvecklingskapital godtog dock.

Förslag om återföring till staten av viss del av amorteringsmedlen från utvecklingsfonderna väcktes första gången från moderata samlingspartiets sida under näringsutskottets behandling våren 1983 av frågor om fondernas utlåningsverksamhet. Utskottet avvisade förslaget. Därvid anfördes

bl. a. (NU 1982/83:34 s. 30 f.) att förslaget innebar att statsmakterna skulle helt överge en grundläggande princip för utvecklingsfondernas verksamhet. Vidare påpekades att förslaget skulle leda till en successiv avveckling av fondernas finansieringsstöd till de små och medelstora företagen, en verksamhet som enligt utskottet måste anses vara av stor näringspolitisk betydelse. Moderata samlingspartiets företrädare i utskottet avgav en reservation i enlighet med förslaget. Riksdagen följde utskottet.

Frågan togs åter upp med anledning av ett motionsyrkande från moderata samlingspartiet hösten 1983, med samma resultat (NU 1983/84:8 s. 6).

Våren 1984 avstyrkte utskottet (NU 1983/84:42 s. 62) ett moderat motionsyrkande om att utvecklingsfondernas kreditverksamhet skulle avvecklas. Utskottet uttalade därvid att verksamheten har en viktig uppgift som komplement till de ordinarie kreditinstituten. Moderata samlingspartiets företrädare i utskottet reserverade sig häremot. Riksdagen följde utskottet.

Sammansättningen av utvecklingsfondernas styrelser

Frågan om hur utvecklingsfondernas styrelser skall utses har behandlats av riksdagen vid ett flertal tillfällen under senare år. Nuvarande regler tillkom år 1978 i samband med beslutet om inrättande av fonderna. Vid sin behandling av frågan pekade näringsutskottet (NU 1977/78:34 s. 19 f.) bl. a. på vikten av att personer med såväl professionellt företagskunnande som kunskaper om resp. läns näringsliv, dess problem och utvecklingsmöjligheter skulle ingå i styrelserna. Också representanter för länets arbetstägare och småföretagare borde ingå. Utskottet förutsatte att detta skulle bli fallet trots att intresseorganisationerna inte gavs formell nomineringsrätt.

De socialdemokratiska ledamöterna av utskottet reserverade sig till förmån för en partimotion i vilken föreslogs att en majoritet av ledamöterna i varje styrelse skulle utses av regeringen, delvis på förslag av vissa intresseorganisationer. Därefter har vid flera tillfällen på förslag av näringsutskottet gjorts uttalanden av innebörd att styrelserna bör ges en sådan sammansättning som förutsattes vid 1978 års beslut. Vid frågans behandling år 1983 underströk sålunda utskottet (NU 1982/83:34 s. 22 f.), med anledning av ett socialdemokratiskt yrkande, vikten av att fondernas styrelser fick en allsidig sammansättning och att näringslivets och de fackliga organisationernas intressen beaktades vid utseendet av styrelserna. Utskottet ansåg det angeläget att regeringen beaktade dessa synpunkter i samband med de förslag om fondernas organisation och verksamhet efter utgången av år 1985 som regeringen — enligt vad som då angavs — räknade med att lägga fram för riksdagen efter förhandlingar med de regionala huvudmännen. De tre borgerliga partiernas företrädare i utskottet avgav en reservation av innebörd att riksdagen i stället borde uttala sig

för att gällande principer för styrelsernas sammansättning borde bestå. Reservanterna ansåg att ansvar borde kunna utkrävas av styrelseledamöterna på politisk väg och att "korporativa inslag" i styrelserna inte borde komma i fråga. Riksdagen följde utskottet.

Våren 1984 avstyrkte utskottet (NU 1983/84:42 s. 66 f.) vissa motionsyrkanden i frågan, varvid utskottet åter hänvisade till att regeringen hade ställt i utsikt förslag om utvecklingsfondernas organisation inför den nya avtalsperioden. Även denna gång förelåg en borgerlig reservation, som avvisades av riksdagen.

Utvecklingsfondernas målgrupp

Fram till år 1982 rådde i stort sett politisk enighet om avgränsningen av utvecklingsfondernas målgrupp. Motionsyrkanden om en generell utvidgning av målgruppen till serviceföretag avslogs av riksdagen år 1982 på förslag av ett enigt utskott (NU 1981/82:51 s. 21—23). Utskottet hänvisade därvid till det statsfinansiella läget och till behovet av att tillverkningsindustrins läge stärks.

Vid behandlingen år 1984 av ett liknande motionsyrkande från folkpartiets sida avstyrkte utskottet åter förslaget (NU 1983/84:42 s. 64) med hänvisning bl. a. till att det saknades uppgifter om de ekonomiska konsekvenserna för staten av en generell utvidgning av målgruppen till serviceföretagen. Med hänvisning till servicesektorns ökade betydelse betecknade utskottet det emellertid som naturligt att frågan om fondernas målgrupp togs upp i samband med en översyn av fondernas organisation m. m. med anledning av att gällande avtal mellan staten och landstingen löper ut den 31 december 1985. Reservationer avgavs nu av såväl moderata samlingspartiets som centerpartiets och folkpartiets företrädare. Riksdagen följde utskottet.

Stöd till hantverket

Under de senaste åren har frågor om ökat statligt stöd i olika former till hantverket tagits upp i ett antal motioner. I regel bygger motionerna på rapporten (SIND 1981:2) Hantverk — produktion med tradition eller på ett förslag av förre riksdagsledamoten Johan A. Olsson i oktober 1982 om inrättande av en statlig hantverksnämnd. Till nämnden skulle enligt förslaget anvisas ett anslag av 4,2 milj. kr. för budgetåret 1983/84.

År 1983 avstyrkte utskottet (NU 1982/83:34 s. 25) motionsyrkanden från moderata samlingspartiets, centerpartiets och folkpartiets sida om inrättande av en sådan nämnd. Företrädarna i utskottet för de två sistnämnda partierna reserverade sig häremot. Riksdagen följde utskottet.

Ett liknande motionsyrkande behandlades av utskottet våren 1984 (NU 1983/84:42 s. 65), med samma resultat.

Utskottet

Fr. o. m. innevarande budgetår bestrids från detta anslag kostnaderna för såväl statens del av de regionala utvecklingsfondernas företagsservice och administration m. m. som viss annan småföretagsinriktad verksamhet i SIND:s regi. Däri ingår även det statliga stödet till hantverket.

Utskottet behandlar först frågor om de regionala utvecklingsfonderna, som har tagits upp i ett antal motioner. Gällande avtal om utvecklingsfonderna mellan staten och de regionala huvudmännen för fonderna, dvs. i regel landstingen, löper ut med utgången av år 1985. Av propositionen framgår att regeringen siktar till en förnyelse av avtalen utan några ändringar i sak, såvida inte riksdagen beslutar annorlunda. I flera av motionerna framförs emellertid yrkanden som innebär en ändring av nuvarande riktlinjer för verksamheten i olika hänseenden. Längst går moderata samlingspartiet, som i motionerna 1984/85:559 och 1984/85:2623 föreslår att *utvecklingsfondernas finansieringsverksamhet* skall successivt avvecklas och att företagsservicen skall avgiftsbeläggas i ökad utsträckning. I den sistnämnda motionen beräknas dessa åtgärder medföra en årlig besparing för staten med minst 20 milj. kr. Därutöver föreslås att en viss del av amorteringarna på utestående lån, som enligt gällande bestämmelser får användas av fonderna för ny utlåning, skall tillföras staten. Minst 50 milj. kr. bör enligt motionärerna på detta sätt komma staten till godo under nästa budgetår.

Utskottet anser att det saknas skäl för en sådan omläggning av utvecklingsfondernas verksamhet som föreslås i de två motionerna. Som framgår av redovisningen på s. 23 sker i enlighet med statsmakternas beslut en successiv minskning av rörelselånen, samtidigt som utvecklingslån och utvecklingsbidrag ökar. Dessa senare former av finansieringsstöd innebär enligt utskottets mening ett för småföretagen värdefullt komplement till den kommersiella kapitalmarknaden, samtidigt som de för fondernas del kan innebära ökat risktagande och längre omsättningstid för det utlånade kapitalet. Mot bakgrund härav avvisar utskottet tanken på att fondernas kapitalbas skall urholkas enligt förslaget i motion 1984/85:2623 (m). Med det sagda avstyrker utskottet såväl denna motion som motion 1984/85:559 (m), båda i här berörda delar.

Utskottet återkommer senare till frågan om anslagsbehov för nästa budgetår.

Enligt nuvarande avtal utses *utvecklingsfondernas styrelser* av landstingen, dvs. på politisk väg. Vid fondernas tillkomst förutsattes att styrelserna skulle ges en allsidig sammansättning med företrädare för bl. a. arbetstagarer och småföretagare. Berörda intresseorganisationer saknar dock nomineringsrätt eller annan formaliserad insyn i fondernas verksamhet.

Frågan om styrelsernas sammansättning har varit omstridd. Som framgått avser regeringen inte att ta initiativ till någon ändring av nuvarande

regler för nästa avtalsperiod. Två motioner har emellertid väckts i frågan. I moderata samlingspartiets motion 1984/85:2623 föreslås att riksdagen skall uttala sig för ett starkare inslag av personer med praktisk erfarenhet från näringslivet i styrelserna. I motion 1984/85:2626 (s) föreslås att lön- tagarnas och företagens organisationer skall ges insyn och inflytande över fondernas verksamhet.

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att erfarenheterna av hittillsvarande ordning för utseende av styrelseledamöter i de regionala utvecklingsfonderna inte ger anledning för staten att begära ändringar i avtalen med landstingen. Utskottet räknar dock, liksom industriministern, med att landstingen och de berörda kommunerna inför kommande val av styrelser i ökad utsträckning beaktar synpunkter från näringslivsorganisationerna och de fackliga organisationerna.

Något initiativ av riksdagen i frågan om styrelsernas sammansättning är enligt utskottets mening inte påkallat. Med det sagda avstyrker utskottet motionerna 1984/85:2623 (m) i berörd del och motion 1984/85:2626 (s).

Förslag om utvidgning av *utvecklingsfondernas målgrupp* till att omfatta även hantverks- och serviceföretag förs fram i folkpartiets partimotion 1984/85:2805. Förslaget motiveras med servicesektorns växande betydelse för bl. a. den varuproducerande industrin.

Utskottet erinrar om att gällande bestämmelser om målgrupp för utvecklingsfondernas finansieringsverksamhet medger stöd till serviceföretag som tillhandahåller tjänster för de tillverkande företagen. När det gäller fondernas övriga verksamhet, som inte är författningsreglerad, tillämpas målgruppsavgränsningen med stor flexibilitet.

Utskottet biträder emellertid inte förslaget i motionen om en generell utvidgning av målgruppen. Med hänsyn till de begränsade resurser som står till förfogande för fondernas verksamhet är den prioritering som kommer till uttryck i nuvarande riktlinjer enligt utskottets mening allttjämt befogad. Med det sagda avstyrker utskottet motion 1984/85:2805 (fp) i denna del.

I fem motioner av företrädare för olika partier föreslås statliga näringspolitiska *insatser i vissa regioner* genom de berörda utvecklingsfonderna.

I motionerna 1984/85:1525 (c) och 1984/85:2274 (c) föreslås ökat stöd till unga företagare i Värmlands resp. Västerbottens län. I motion 1984/85:2746 (c) föreslås, med hänvisning till förhållandena i Gävleborgs län, flexiblare resurser för utvecklingsfondens småföretagsstöd. Insatser för de små träföretagen i Västernorrlands län begärs i motion 1984/85:2184 (fp). En omfördelning av resurser till förmån för Jämtlands län föreslås i motion 1984/85:2087 (s).

Utskottet erinrar om att fördelningen av statliga medel mellan utvecklingsfonderna sker genom beslut av SIND enligt vissa allmänna principer som riksdagen har godtagit. Vid tidigare tillfällen då utskottet har behand-

lat motionsyrkanden av samma slag som de nu aktuella har utskottet intagit den ståndpunkten att regeringen och riksdagen inte bör ge sig in på bedömningar av angelägenheten av insatser genom någon viss utvecklingsfond. Utskottet anser inte att det som har föreslagits i de fem aktuella motionerna föranleder något avsteg från denna princip. Utskottet avstyrker därmed motionerna i berörda delar.

Ett ökat statligt *stöd till hantverket* begärs i motion 1984/85:1435 (c). Motionärerna föreslår att ett särskilt anslag av 1 milj. kr. anvisas till den hantverksnämnd som har inrättats på initiativ av SHIO-Familjeföretagen. En motsvarande minskning av anslaget till Industrifonden förutsätts.

Statens nuvarande stöd till hantverket lämnas från anslaget till småföretagsutveckling, varför utskottet behandlar motionsyrkandet under denna punkt.

SIND är central förvaltningsmyndighet för bl. a. ärenden som rör hantverk. Enligt vad utskottet erfarit har SIND under år 1984 lämnat bidrag med sammanlagt ca 650 000 kr. till ett antal olika aktiviteter och projekt på hantverksområdet. Därvid har det ansetts särskilt angeläget att traditionellt hantverksskunnande inom byggsektorn bevaras. I detta syfte har bidrag med nära 300 000 kr. lämnats till Stiftelsen Institutet för företagsutveckling (SIFU) för bl. a. kurser i äldre måleriteknik. Vidare har SIND lämnat ett bidrag av 100 000 kr. för administration till den hantverksnämnd som anges i motionen. En företrädare för SIND ingår i nämnden.

Vidare kan framhållas att hantverksföretag som är tillverkande företag eller tillhandahåller tjänster för tillverkningsindustrin ingår i den primära målgruppen för de regionala utvecklingsfonderna. De kan därigenom bli delaktiga av fondens finansieringsstöd och företagservice.

Utskottet konstaterar att möjligheter att stödja hantverket finns inom ramen för statens stöd till småföretagsutveckling i allmänhet. Enligt utskottets mening bör det liksom hittills ankomma på SIND och utvecklingsfonderna att svara för prioriteringen av olika stödbehov med hänsyn tagen till gällande riktlinjer för stödet. Något särskilt anslag bör alltså inte anvisas till hantverksnämnden enligt förslaget i motion 1984/85:1435 (c). Motionen avstyrks i denna del.

I detta sammanhang behandlar utskottet också motion 1984/85:2621 (m) om bildandet av en stiftelse för *instrumenthantverk* i anslutning till den fyraåriga utbildning som har startats vid Hantverkets folkhögskola i Leksand. Med anledning av motionen vill utskottet framhålla värdet av att kunskaper i traditionellt hantverk kan vidmakthållas särskilt på områden där en ökande efterfrågan inom landet finns eller förutses. Som framgår av vad utskottet nyss har anfört lämnar också SIND visst stöd till sådant hantverk främst på byggområdet. Frågan om särskilda insatser för instrumenthantverk får prövas av SIND enligt gällande grunder för småföretagsstödet. Frågan har givetvis också kulturpolitiska aspekter som förtjä-

nar att beaktas. Utskottet kan emellertid från sina utgångspunkter inte förorda något särskilt uttalande av riksdagen i frågan. Därmed avstyrker utskottet motionen.

Utskottet tar slutligen upp frågan om *anslag* för nästa budgetår till småföretagsutveckling. Här föreligger skilda motionsyrkanden från moderata samlingspartiets, centerpartiets och folkpartiets sida.

I motion 1984/85:2623 (m) yrkas på en minskning av anslaget i förhållande till regeringens förslag med 47,4 milj. kr. Som framgått sammanhänger detta yrkande bl. a. med förslag från moderata samlingspartiets sida om en ändrad inriktning av de regionala utvecklingsfondernas verksamhet. I motionen riktas också kritik mot att det i propositionen saknas en redovisning av den beräknade fördelningen av anslaget på olika ändamål.

I folkpartiets partimotion 1984/85:2805 föreslås en anslagsminskning med 57,7 milj. kr. Minskningen avser inte utvecklingsfondernas företags-service och administration, för vilka en i stort sett oförändrad medelstilldelning antas. Däremot motsätter sig motionärerna att medel beräknas för de andra former av småföretagsstöd som finansieras från anslaget.

Krav på ökade insatser för småföretagsutveckling förs fram av centerpartiet i motion 1984/85:1516. I denna begärs en ökning av anslaget med 66 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. Härav hänför sig 16 milj. kr. till ökade medel för utvecklingsfondernas administration och företags-service och 50 milj. kr. till förstärkning av finansieringsverksamheten. En motsvarande minskning av anslaget till Industrifonden förutsätts.

Utskottet finner regeringens förslag till anslag väl avvägt. Därmed avvisar utskottet de krav på nedskärningar i olika delar av det statliga stödet till småföretagsutveckling som har framförts från moderata samlingspartiets och folkpartiets sida. Utskottet kan inte heller biträda centerpartiets förslag till anslagsökning. Utskottet tillstyrker alltså regeringens förslag och avstyrker motionerna 1984/85:1516 (c), 1984/85:2623 (m) och 1984/85:2805 (fp) i de delar som berörs här.

Utskottet hemställer

1. beträffande *utvecklingsfondernas finansieringsverksamhet* att riksdagen avslår motion 1984/85:559 yrkande 10 och motion 1984/85:2623 yrkande 11,
2. beträffande *utvecklingsfondernas styrelser* att riksdagen med anledning av vad som anges i propositionen under moment 1 och med avslag på motion 1984/85:2623 yrkande 8 och motion 1984/85:2626 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
3. beträffande *utvecklingsfondernas målgrupp* att riksdagen avslår motion 1984/85:2805 yrkande 9,

4. beträffande *insatser i vissa regioner*
att riksdagen avslår
 - a) motion 1984/85:1525 yrkande 2 (Värmlands län),
 - b) motion 1984/85:2746 yrkande 1 (Gävleborgs län),
 - c) motion 1984/85:2184 yrkande 2 (Västernorrlands län),
 - d) motion 1984/85:2087 (Jämtlands län),
 - e) motion 1984/85:2274 yrkande 3 (Västerbottens län),
5. beträffande *stöd till hantverket*
att riksdagen avslår motion 1984/85:1435 yrkande 1,
6. beträffande *instrumenthantverk*
att riksdagen avslår motion 1984/85:2621,
7. beträffande *anslag*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag moment 2 och med avslag på motion 1984/85:1516 yrkande 1, motion 1984/85:2623 yrkande 9 och motion 1984/85:2805 yrkande 15 till *Småföretagsutveckling* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 151 250 000 kr.

17. Täckande av förluster vid viss garantigivning, m. m. Regeringen har under punkt B 14 (s. 57—59) föreslagit riksdagen att

1. godkänna att stödformen strukturgaranti och de därtill förknippade möjligheterna att bevilja räntebefrielse upphör i enlighet med vad föredragande statsrådet har anfört,

2. godkänna den utökade användning av förslagsanslaget Täckande av förluster vid viss garantigivning, m. m. som föredragande statsrådet har förordat,

3. till Täckande av förluster vid viss garantigivning, m. m. för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 000 kr.

I motion 1984/85:2623 av Staffan Burenstam Linder m. fl. (m) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen

12. som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om avveckling av stödformen industrigarantilån,

13. till Täckande av förluster vid viss garantigivning m. m. för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 50 000 000 kr.

Utskottet

Under denna punkt föreslår regeringen att stödformen strukturgarantilån upphör vid ingången av budgetåret 1985/86. Det anförs i propositionen att företagens behov av statsgaranterade lån bör kunna tillgodoses genom stödformen industrigarantilån inom nuvarande engagemangsram av 1 050 milj. kr. Vidare föreslås att medel anvisas till täckande av förluster dels vid garantigivning enligt de två nämnda stödformerna, dels inom tidigare garantisystem. Dessa medel avsès fr. o. m. den 1 juli 1985 täcka

även kostnader för tidigare beviljad räntebefrielse i samband med strukturgaranti.

I moderata samlingspartiets motion 1984/85:2623 föreslås att stödformen industrigarantilån avvecklas samtidigt med strukturgarantilånen.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om avveckling av strukturgarantilånen. Förslaget om en vidgad användning av anslaget till täckande av förluster vid garantigivning tillstyrks också.

Industrigarantilånen fyller enligt utskottets uppfattning fortfarande en viktig roll vid finansieringen av investeringar inom de mindre och medelstora företagen. Utskottet avstyrker alltså förslaget i motion 1984/85:2623 (m) om en avveckling av denna stödform.

Utskottet avstyrker likaså yrkandet i samma motion om en minskning av förlusttäckningsanslaget. Regeringens förslag om medelsanvisning tillstyrks.

Utskottet hemställer

1. beträffande *strukturgarantilån*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag moment 1 godkänner att stödformen strukturgarantilån och de därtill knutna möjligheterna att bevilja räntebefrielse upphör i enlighet med vad som anges i propositionen.
2. beträffande *industrigarantilån och förlusttäckning*
att riksdagen
 - a) avslår motion 1984/85:2623 yrkande 12,
 - b) med bifall till regeringens förslag moment 2 godkänner den utökade användning av förslagsanslaget Täckande av förluster vid viss garantigivning, m. m. som anges i propositionen,
 - c) med bifall till regeringens förslag moment 3 och med avslag på motion 1984/85:2623 yrkande 13 till *Täckande av förluster vid viss garantigivning, m. m.* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 75 000 000 kr.

TEKNISK UTVECKLING M. M.

18. **Styrelsen för teknisk utveckling: Teknisk forskning och utveckling.** Regeringen har under punkt F 1 (s. 84—91) föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att under budgetåret 1985/86, i enlighet med vad föredragande statsrådet har anført, ikläda staten ekonomiska förpliktelser i samband med stöd till teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete m. m. som, inberäknat löpande avtal och beslut, innebär åtaganden om högst 260 000 000 kr. under budgetåret 1987/88, högst 240 000 000 kr. under budgetåret 1988/89 och högst 190 000 000 kr. under budgetåret 1989/90,

2. till Styrelsen för teknisk utveckling: Teknisk forskning och utveckling för budgetåret 1985/86 anvisa ett reservationsanslag av 643 952 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet följande motioner:

1984/85:559 av Ulf Adelsohn m. fl. (m), såvitt gäller hemställan (12) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om förutsättningarna för teknisk utveckling,

1984/85:1516 av Arne Fransson m. fl. (c), såvitt gäller hemställan

2. att riksdagen till Styrelsen för teknisk utveckling: Teknisk forskning och utveckling för budgetåret 1985/86 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 31,8 milj. kr. förhöjt reservationsanslag för industriellt och samhällsinriktat tekniskt utvecklingsarbete,

4. att riksdagen beslutar att i övrigt beakta vad som anförts om inriktningen av STU:s långivning,

1984/85:1530 av Per Olof Håkansson (s), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande den fortsatta verksamheten m. m. vid Plast- och gummitekniska institutet,

1984/85:2075 av Erik Hovhammar (m) och Anders Högmärk (m), vari hemställs att riksdagen beslutar att medel skall ställas till förfogande för Centrum för småföretagsutveckling ur anslaget F 1, Styrelsen för teknisk utveckling: Teknisk forskning och utveckling,

1984/85:2262 av Ivar Franzén m. fl. (c, m, fp), vari hemställs att riksdagen

1. ansluter sig till vad i motionen anförts om vikten av att vi i Sverige bibehåller och förbättrar kompetensen på korrosionsområdet,

2. hos regeringen begär sådana initiativ som kan leda till en omfördelning av resurser i den omfattningen att det statliga bidraget till FoU-arbete på korrosionsområdet utgår med minst samma reala belopp som 1982/83,

1984/85:2496 av Gunnar Björk i Gävle (c), såvitt gäller hemställan (1) att riksdagen utöver regeringens förslag under tolfte huvudtiteln till F 1, Styrelsen för teknisk utveckling: Teknisk forskning och utveckling, anslagsposten Rymdverksamhet, anvisar 1 600 000 kr.,

1984/85:2623 av Staffan Burenstam Linder m. fl. (m), såvitt gäller hemställan att riksdagen

17. som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen angetts om översyn av STU:s organisation samt inrättande av ett självständigt tekniskt forskningsråd,

18. till Styrelsen för teknisk utveckling: Teknisk forskning och utveckling för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 543 952 000 kr.,

1984/85:2805 av Bengt Westerberg m. fl. (fp), såvitt gäller hemställan (16) att riksdagen beslutar minska anslaget F 1, Styrelsen för teknisk utveckling med 5 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag,

1984/85:2821 av Ulf Adelsohn m. fl. (m), vari hemställs — med motive-
ring i motion 1984/85:2818 — att riksdagen beslutar inrätta ett tekniskt
vetenskapligt forskningsråd i enlighet med vad som i motionen anförts.

Utbildningsutskottet har avgivit yttrande (UbU 1984/85:2 y) över sist-
nämnda motion (*bilaga*, s. 67).

Motivering i motionerna

I moderata samlingspartiets partimotion 1984/85:559 om näringspoli-
tiken föreslås bl. a. att riksdagen skall göra ett uttalande om teknisk utveck-
ling av innebörd att selektiva stöd från styrelsen för teknisk utveckling
(STU) m. fl. organ ofta leder till felinvesteringar och misshushållning.
Sådana stöd är enligt moderata samlingspartiets uppfattning av samma
orsak mindre lämpliga än generellt verkande avdrag för forskningskost-
nader.

I motion 1984/85:2623 från samma parti begärs en översyn av STU med
syfte att STU klart skall skiljas från de frågor som gäller teknisk grund-
forskning. Det sägs i motionen att STU:s roll i förhållande till industrin
skall vara stödjande, icke styrande. Den nuvarande konstruktionen med
ett speciellt organ inom STU, kallat teknisk forskningsrådsfunktion, bör
alltså slopas och ersättas med ett självständigt tekniskt forskningsråd som
i STU:s ställe skall fördela medel till teknisk grundforskning. Medel för
ändamålet, 70 milj. kr., bör enligt motionen anvisas under utbildningsde-
partementets huvudtitel. Anslaget till STU skulle reduceras i motsvarande
mån. Därtill borde det bättre resursutnyttjande som skulle följa av en
samordning enligt moderata samlingspartiets förslag mellan statens indu-
striverk (SIND) och STU kunna ge möjlighet till ytterligare besparingar.
Således beräknas ett i förhållande till regeringens förslag med 100 milj. kr.
minskat anslag, vilket innebär en total besparing på 30 milj. kr.

Förslaget om inrättande av ett tekniskt forskningsråd upprepas i motion
1984/85:2821 (m). Av motiveringen i motion 1984/85:2818 framgår att
förslaget utgör ett led i moderata samlingspartiets strävanden att begränsa
sektorsforskningen i förhållande till den forskning som styrs av universitet
och högskolor eller av forskningsråd.

Centerpartiet föreslår i motion 1984/85:1516 att STU tillförs 31,8 milj.
kr. utöver vad regeringen har föreslagit. Medlen skall användas för att
stödja småföretagens utveckling. I sammanhanget anförts att STU inte bör
ha någon direkt långivning till storföretagen.

I folkpartiets partimotion 1984/85:2805 föreslås en minskning av ansla-
get med 5 milj. kr. Förslaget sammanhänger med att regeringen i budget-
propositionen (prop. 1984/85:100 bil. 11 s. 11) har föreslagit att ansvaret
för det fortsatta stödet till miljöskyddsteknik, som hittills har lämnats från
ett anslag under jordbruksdepartementets huvudtitel, skall föras över till

STU och att särskilda medel för ändamålet inte skall anvisas. I folkpartiets motion 1984/85:370 om miljöpolitiken, som har hänvisats till jordbruksutskottet, yrkas emellertid på att ett anslag skall anvisas även för nästa budgetår och att de medel som avses bli använda inom STU för samma ändamål skall föras över till nämnda anslag. Den i motion 1984/85:2805 föreslagna minskningen av anslaget till STU med 5 milj. kr. avser alltså dessa medel.

Två motioner gäller frågan om ökade forsknings- och utvecklingsinsatser inom vissa delar av det materialtekniska området.

I motion 1984/85:1530 (s) behandlas frågor om polymera material. Motionären hänvisar till att Plast- och gummitekniska institutet (PGI) har bildats för att stimulera till en positiv utveckling på området. Detta institut bör byggas ut inte minst då det gäller dess sammanhållande och administrativa kapacitet, sägs det i motionen.

Frågor om korrosionsforskning behandlas i motion 1984/85:2262 (c, m, fp). Efter en redogörelse för korrosionens skadeverkningar pekar motionärerna på vikten av att de stora kostnader som orsakas av korrosion minskas och att driftstörningar genom korrosion i avancerade tekniska anläggningar kan undvikas. Vidare anføres att de statliga bidragen genom STU till forskning och utveckling på området, vilka budgetåret 1982/83 uppgick till 8 milj. kr., har minskat till 6 milj. kr. innevarande budgetår, vilket innebär en real minskning med ca 40 %. Mot bakgrund härav begär motionärerna en ökning av stödet till 1982/83 års reala nivå genom en omfördelning av resurser.

Frågan om den fortsatta verksamheten vid Centrum för småföretagsutveckling tas upp i motion 1984/85:2075 (m). Detta centrum bildades år 1982 i anslutning till högskolan i Växjö och arbetar med frågor om långsiktig uppbyggnad av kunskaper inom småföretagsområdet, bl. a. rörande utveckling av metoder för att främja överföring av teknologi till småföretag. Riksdagen anvisade i samband med bildandet ett engångsbelopp av 1 350 000 kr. till stöd för verksamheten under en tvåårig försöksperiod. Enligt motionärerna behövs en statlig grundfinansiering för att säkerställa den fortsatta verksamheten. För nästa budgetår begärs ett bidrag av 500 000 kr., vilket belopp föreslås bli ställt till förfogande från STU:s anslag.

Utskottet

Kostnaderna för STU:s stöd till teknisk forskning och utveckling bestrids i huvudsak från detta anslag. I samband med 1984 års beslut om forskningspolitiken fastställde riksdagen ett treårsprogram och en treårig medelsram för STU under budgetåren 1984/85—1986/87 (prop. 1983/84:107 bil. 9, NU 1983/84:45, rskr. 1983/84:407). Därvid anslöt sig riks-

dagen till vad som från regeringens sida hade anförts bl. a. om koncentration av insatser till vissa prioriterade områden, om inrättandet av en s. k. teknisk forskningsrådsfunktion vid STU samt om fördelningen av finansieringsansvaret för kollektiv forskning mellan staten och industrin. Riksdagen lämnade också utan erinran ett uttalande av föredragande statsrådet — industriminister Thage G. Peterson — om att STU:s utvecklingsstöd borde ytterligare förskjutas mot de mindre företagen och då särskilt de nya teknikbaserade företagen.

Regeringens förslag till anslag för nästa budgetår överensstämmer med det av riksdagen fastställda treårsprogrammet. Av propositionen framgår att den reala resursramen för STU under perioden kan väntas bli i stort sett oförändrad eller vid en oförmånlig kostnadsutveckling krympande. Mot bakgrund härav förordas i propositionen en fortsatt koncentration av insatserna, vilket får som konsekvens att satsningarna på många icke-prioriterade områden måste begränsas. Vidare förordas att STU i fortsättningen ges det samlade ansvaret för det statliga stödet inom det miljötekniska området, utan att för den skull någon ökning av medelsramen föreslås.

Utskottet tar först upp de motioner i vilka förslag av principiell karaktär om inriktningen av STU:s verksamhet läggs fram. Därefter behandlas frågor om anslaget för nästa budgetår och förslag till omprioriteringar för vissa ändamål.

I tre motioner från moderata samlingspartiets sida ges uttryck för en kritisk syn på det riktade stödet till teknisk forskning och utveckling genom STU. I partimotionen 1984/85:559 om näringspolitiken begärs ett uttalande av riksdagen av innebörd att den tekniska utvecklingen främjas bäst av generell stöd, bl. a. i form av rätt till avdrag för forsknings- och utvecklingskostnader. I motionerna 1984/85:2623 och 1984/85:2821 föreslås att ett fristående *tekniskt forskningsråd* inrättas för att i STU:s ställe fördela medel till teknisk grundforskning.

Utbildningsutskottet anför i sitt yttrande (se s. 67) över den sistnämnda motionen att det är alltför tidigt att nu ta ställning till frågan om en organisationsförändring. Utbildningsutskottet hänvisar till att den tekniska forskningsrådsfunktionen inom STU, vilken bildades efter 1984 års riksdagsbeslut, väntas komma i gång med den reguljära verksamheten först under våren 1985. I yttrandet föreslås att näringsutskottet skall avstyrka motionen. Moderata samlingspartiets företrädare i utbildningsutskottet har anmält avvikande mening i frågan.

Näringsutskottet ansluter sig till vad utbildningsutskottet har anfört i sitt yttrande. En omorganisation av STU enligt vad som föreslås i motionerna 1984/85:2623 (m) och 1984/85:2821 (m) bör alltså inte nu komma i fråga. Enligt näringsutskottets uppfattning kan formerna för beslut om stöd till den tekniska grundforskningen lämpligen övervägas inför nästa programperiod på grundval av de erfarenheter som då föreligger av den tekniska

forskningsrådsfunktionen inom STU. Något särskilt uttalande av riksdagen är således inte påkallat. Utskottet finner heller ingen anledning för riksdagen att, såsom föreslås i motion 1984/85:559 (m), i detta sammanhang ta ställning till avvägningen mellan selektivt och generellt stöd till teknisk forskning och utveckling. Även om det stöd som utgår genom STU svarar mot endast en ringa del av företagens totala forsknings- och utvecklingsinsatser finner utskottet det väl belagt att stödet spelar en viktig roll särskilt för de mindre och medelstora företagen och för kunskapsupbyggnaden på områden av långsiktig betydelse för industrin. Enligt utskottets mening kan åtgärder av generell natur, såsom t. ex. avdragsrätt för forskningskostnader vid företagsbeskattningen, inte ses som ett alternativ till det riktade stödet genom STU. I detta sammanhang vill utskottet dock peka på önskvärldheten av att frågan om de samlade effekterna av det statliga stödet till teknisk forskning och utveckling och av de skatteregler som gäller på området blir närmare belysta. Utskottet räknar med att regeringen tar initiativ till en översyn på området inför kommande ställningstaganden till olika frågor som rör industrins forskning och utveckling. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 1984/85:559 (m), 1984/85:2623 (m) och 1984/85:2821 (m) i berörda delar.

Utskottet saknar i övrigt anledning att beröra skattefrågorna. Det bör dock nämnas att återinförande av det särskilda forskningsavdraget har begärts även av centerpartiet i motion 1984/85:655, som har hänvisats till skatteutskottet.

I centerpartiets motion 1984/85:1516 begärs ett uttalande av riksdagen om att STU inte bör ha någon direkt *långivning* till storföretagen.

Utskottet erinrar om att STU enligt riktlinjerna för innevarande programperiod skall i ökad utsträckning inrikta sina resurser mot de mindre företagen. Av STU:s anslagsframställning för budgetåret 1985/86 framgår att STU har tolkat dessa riktlinjer så att STU:s stöd till större företag främst bör avse kunskapsutvecklande projekt som genomförs i samarbete med högskolan eller där det större företaget åtar sig att introducera och sprida viss teknik i Sverige, vilket antas komma också mindre och medelstora företag till godo. Vidare framgår att STU av resursskäl måste ytterligare begränsa sitt direkta finansiella stöd till projekt i större företag. Det kan tilläggas att sådant stöd för budgetåret 1983/84 uppgick till ca 40 milj. kr. motsvarande ca 7 % av STU:s totala stöd (exkl. energi) och mindre än 1 % av vad dessa företag själva satsar på forskning och utveckling.

Mot bakgrund av vad STU har anfört om de större företagens betydelse för spridning av avancerad teknik till de mindre företagen anser utskottet att en begränsning av STU:s stödmöjligheter på det sätt som avses i motion 1984/85:1516 (c) skulle vara olycklig och att den även skulle motverka motionärernas syfte. Utskottet avstyrker därför förslaget i motionen om ett uttalande av riksdagen i frågan.

Utskottet övergår till frågan om *anslag* till teknisk forskning och utveckling för nästa budgetår.

Yrkandet i motion 1984/85:2805 (fp) på en anslagsminskning med 5 milj. kr. grundas på den kritik som från folkpartiets sida i motion 1984/85:370 om miljöpolitiken har riktats mot regeringens förslag om att STU skall ges ett samlat ansvar för det statliga stödet inom det miljötekniska området. Sistnämnda motion har nyligen avslagits av riksdagen på hemställan av jordbruksutskottet (JoU 1984/85:25 s. 60 f.). I konsekvens härmed avstyrker näringsutskottet motion 1984/85:2805 (fp) i berörd del.

De förslag från moderata samlingspartiets sida till omorganisation av STU som utskottet nyss har behandlat antas i motion 1984/85:2623 (m) möjliggöra en minskning av anslaget till STU med 70 milj. kr. Därtill föreslås i motionen en ytterligare anslagsminskning med 30 milj. kr., vilken skulle möjliggöras genom viss samordning av STU och SIND. I centerpartiets motion 1984/85:1516 föreslås däremot en ökning av anslaget med 31,8 milj. kr. för insatser i syfte att stödja småföretagens utveckling. Denna anslagsökning föreslås bli finansierad genom en minskning av anslaget till Industrifonden, en fråga som utskottet behandlar längre fram.

Utskottet har ingen erinran mot regeringens förslag om medelsanvisning till teknisk forskning och utveckling för nästa budgetår. Yrkandena i motionerna 1984/85:2623 (m) och 1984/85:1516 (c) avstyrks.

Från anslaget bestrids, förutom kostnaderna för STU:s stöd till teknisk forskning och utveckling, även vissa kostnader för den svenska rymdverksamheten. I motion 1984/85:2496 (c) föreslås ökade medel för verksamheten under såväl detta anslag som anslaget F 4, Europeiskt rymdsamarbete. Utskottet avstyrker motionen av de skäl som redovisas vid utskottets behandling av sistnämnda anslag (s. 41).

Utskottet tillstyrker vad regeringen har föreslagit om vissa ekonomiska åtaganden rörande stöd till teknisk forskning och utveckling m. m. under de två budgetåren efter innevarande programperiod.

Utskottet behandlar härefter två motioner med förslag om att riksdagen skall uttala sig för ökat statligt stöd inom olika delar av *materialteknikens* område. Motion 1984/85:1530 (s) gäller fortsatt utbyggnad av Plast- och gummitekniska institutet (PGI). I motion 1984/85:2262 (c, m, fp) begärs en omfördelning av resurser till förmån för korrosionsforskningen inom bl. a. Korrosionsinstitutet.

Motionerna får ses mot bakgrund av att STU har att fördela sina insatser inom en given resursram enligt statsmakternas riktlinjer för verksamheten under innevarande programperiod. Enligt dessa riktlinjer skall vissa teknikområden prioriteras, medan insatserna på andra områden måste begränsas. Detta gäller t. ex. konventionell materialteknik. Satsningarna på nya material skall däremot fortsätta på en hög nivå. Detta gäller särskilt

polymerer, som väntas få ökad betydelse bl. a. som konstruktionsmaterial inom verkstadsindustrin.

Utskottet erinrar också om att en betydande del av STU:s stöd till bl. a. materialforskningen utgår i form av bidrag till kollektiv forskning enligt avtal med olika intressenter inom industrin. Så är fallet inom de områden som berörs i de två aktuella motionerna. Enligt gällande riktlinjer skall STU sträva efter att minska statens andel av den kollektiva forskningens finansiering, som hittills har varit omkring hälften, till 40 %. En ökning av resurserna inom ett visst kollektivforskningsprogram förutsätter alltså att överenskommelse härom kan nås med industrin på grundval av den nya fördelningsregeln. Enligt vad utskottet har erfarit har STU nyligen slutit avtal med berörda intressenter om finansieringen av Korrosionsinstitutet under nästa treårsperiod, varvid statens bidrag skall utgöra 10,5 milj. kr. och industrins bidrag 7,3 milj. kr. under perioden. Även om sistnämnda bidrag innebär en viss ökning av industrins nuvarande finansieringsandel har det inte varit möjligt att nå upp till målet 60 %. Beträffande finansieringen av verksamheten vid PGI innebär nuvarande avtal att staten och industrin bidrar med 50 % var. Förhandlingar om ett nytt avtal skall tas upp under nästa budgetår.

Utskottet vill med det anförda inte ifrågasätta önskvärdheten av ökat stöd till PGI resp. Korrosionsinstitutet i enlighet med vad som föreslås i de två motionerna. Enligt utskottets mening måste det emellertid liksom hittills ankomma på STU att, med ledning av gällande riktlinjer, fördela tillgängliga resurser mellan olika teknikområden och mottagare. Med det sagda avstyrker utskottet motionerna 1984/85:1530 (s) och 1984/85:2262 (c, m, fp).

I motion 1984/85:2075 (m) föreslås att medel ställs till förfogande från STU:s anslag till *Centrum för småföretagsutveckling* vid högskolan i Växjö. Enligt vad utskottet har erfarit pågår inom regeringskansliet en utvärdering av verksamheten vid detta centrum på grundval av erfarenheterna från en tvåårig försöksperiod. Avsikten är att resultaten av utvärderingen skall redovisas i 1986 års budgetproposition. I avvaktan på ställningstagandet till frågan om fortsatt stöd till Centrum för småföretagsutveckling har regeringen under innevarande budgetår beslutat om bidrag till högskolan i Växjö med sammanlagt 450 000 kr. för viss verksamhet som bedrivs vid centrumet. Medlen har anvisats från den del av anslaget C 4, Regionalpolitiskt stöd: Regionalpolitiska utvecklingsinsatser som har avsatts för projekt som är av särskilt intresse för att främja samverkan mellan småföretag och högskolor.

Enligt utskottets mening är den långsiktiga kunskapsutveckling på småföretagsområdet som bedrivs vid högskolan i Växjö av intresse inte bara i ett regionalt perspektiv. Utskottet är emellertid inte berett att nu ta ställning till frågan om verksamhetens finansiering. Resultatet av pågående

utvärdering bör avvaktas. Med hänvisning till vad som nu sägs avstyrker utskottet motion 1984/85:2075 (m).

Utskottet hemställer

1. beträffande *tekniskt forskningsråd*
att riksdagen avslår motion 1984/85:559 yrkande 12, motion 1984/85:2623 yrkande 17 och motion 1984/85:2821,
2. beträffande *långivning*
att riksdagen avslår motion 1984/85:1516 yrkande 4,
3. beträffande *anslag*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag moment 2 och med avslag på motion 1984/85:1516 yrkande 2, motion 1984/85:2496 yrkande 1, motion 1984/85:2623 yrkande 18 och motion 1984/85:2805 yrkande 16 till *Styrelsen för teknisk utveckling: Teknisk forskning och utveckling* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 643 952 000 kr.,
4. beträffande *ekonomiska åtaganden*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag moment 1 bemyndigar regeringen att under budgetåret 1985/86, i enlighet med vad som anges i propositionen, ikläda staten ekonomiska förpliktelser i samband med stöd till teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete m. m. som, inberäknat löpande avtal och beslut, innebär åtaganden om högst 260 000 000 kr. under budgetåret 1987/88, högst 240 000 000 kr. under budgetåret 1988/89 och högst 190 000 000 kr. under budgetåret 1989/90,
5. beträffande *materialteknik*
att riksdagen avslår
a) motion 1984/85:1530,
b) motion 1984/85:2262,
6. beträffande *Centrum för småföretagsutveckling*
att riksdagen avslår motion 1984/85:2075.

19. **Styrelsen för teknisk utveckling: Förvaltningskostnader.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 2 (s. 91 f.) och hemställer
att riksdagen till *Styrelsen för teknisk utveckling: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 68 148 000 kr.

20. **Styrelsen för teknisk utveckling: Utrustning.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 3 (s. 92 f.) och hemställer
att riksdagen
1. bemyndigar regeringen att under budgetåret 1985/86 fatta beslut om beställning av utrustning för högst 4 900 000 kr. under budgetåret 1987/88,
2. till *Styrelsen för teknisk utveckling: Utrustning* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 17 900 000 kr.

21. **Europeiskt rymdsamarbete m. m.** Regeringen har under punkt F 4 (s. 93—101) föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att under budgetåret 1985/86 ikläda staten nya förpliktelser inom rymd- och fjärranalysområdet om högst 142 000 000 kr.,

2. till Europeiskt rymdsamarbete m. m. för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 135 423 000 kr.

I motion 1984/85:2496 av Gunnar Björk i Gävle (c) hemställs, såvitt här är i fråga, (2) att riksdagen utöver regeringens förslag under tolfte huvudtiteln till F 4, Europeiskt rymdsamarbete m. m. anvisar 11 600 000 kr. för projekt inom programmet Nationell rymdverksamhet.

Utskottet

Medel för rymdverksamheten för nästa budgetår begärs av regeringen, i vad avser industridepartementets huvudtitel, under såväl detta anslag som anslagen F 1, Styrelsen för teknisk forskning och utveckling: Teknisk forskning och utveckling och F 5, Bidrag till Tele-X-projektet. Det sammanlagda beloppet är ca 370 milj. kr.

I motion 1984/85:2496 (c) begärs en ökning i förhållande till regeringens förslag av medlen för rymdverksamheten med sammanlagt 13,2 milj. kr. Härav hänför sig 1,6 milj. kr. till anslaget F 1, som utskottet nyss har behandlat. De ökade resurserna behövs enligt motionären för vissa projekt inom programmet Nationell rymdverksamhet, bl. a. studier av en liten telekommunikationssatellit.

Satsningen på rymdverksamhet har redan gett betydande resultat. En viktig sidoeffekt har varit den stimulans som verksamheten har inneburit för utvecklingen i malmfältsregionen av nya företag baserade på avancerad teknik. Utskottet anser emellertid inte att det finns anledning att nu öka de statliga bidragen till rymdverksamheten. Av propositionen framgår att förhandlingar har inletts med de svenska industriföretag som verkar på rymdområdet med sikte på att företagen i framtiden skall ta ett större ekonomiskt ansvar. Utskottet räknar med att resultaten av förhandlingarna kommer att redovisas för riksdagen i samband med att regeringen begär anslag för rymdverksamheten för budgetåret 1986/87. Med det sagda tillstyrker utskottet regeringens förslag och avstyrker motion 1984/85:2496 (c).

Utskottet hemställer att riksdagen

1. med bifall till regeringens förslag moment 1 bemyndigar regeringen att under budgetåret 1985/86 ikläda staten nya förpliktelser inom rymd- och fjärranalysområdet om högst 142 000 000 kr.,
2. med bifall till regeringens förslag moment 2 och med avslag på motion 1984/85:2496 yrkande 2 till *Europeiskt rymdsamarbete*

m. m. för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 135 423 000 kr.

22. Bidrag till Tele-X-projektet. Regeringen har under punkt F 5 (s. 101) föreslagit riksdagen att till Bidrag till Tele-X-projektet för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 218 200 000 kr.

I motion 1984/85:1100 av Jörn Svensson m. fl. (vpk) hemställs att riksdagen avslår budgetpropositionens förslag om anslag med 218 milj. kr. under punkt F 5 i proposition 1984/85:100, bilaga 14.

Utskottet

Det av regeringen föreslagna anslaget har beräknats med ledning av de betalningsåtaganden som har gjorts i avtal år 1983 med Norge resp. Finland om samarbete på telesatellitområdet. Enligt vad utskottet har erfarit har nu kontrakt med olika företag tecknats av Svenska Rymd AB om leverans av huvuddelen av den utrustning som ingår i Tele-X-projektet. Rymdbolagets åtaganden som beställare har garanterats av staten.

Genomförandet av det industriella projektet pågår planenligt. Däremot råder oklarhet om den framtida användningen av Tele-X-satellitens distributionskapacitet. Inom Nordiska ministerrådet har överläggningar förts om en försöksverksamhet med radio- och TV-sändningar. Enighet har dock inte nåtts mellan de berörda länderna om de principer som skall gälla för ersättningen för den utnyttjade kapaciteten. Nordiska rådet har vid årets session uttalat att regeringarna skall söka nå fram till en överenskommelse till den 15 maj 1985. Av ett svar som statsrådet Bengt Göransson har lämnat i riksdagen den 19 mars 1985 med anledning av två frågor (1984/85:436 och 441) framgår att den svenska regeringen är beredd att fortsätta förhandlingarna och att det enligt regeringens bedömning finns möjligheter att nå en lösning.

I motion 1984/85:1100 av Jörn Svensson m. fl. (vpk) yrkas avslag på regeringens förslag om medel till Tele-X-projektet. Detta projekt framstår enligt motionärerna varken som socialt angeläget eller som positivt från informations- och kultursynpunkt.

Utskottet tolkar motionsyrkandet som ett krav på att Tele-X-projektet skall avbrytas, något som utskottet med hänsyn till de positiva industripolitiska effekterna av projektet inte kan förorda. Utskottet saknar anledning att behandla andra i motionen berörda aspekter på projektet. Regeringens förslag tillstyrks och motionen avstyrks.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1984/85:1100 till *Bidrag till Tele-X-projektet* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 218 200 000 kr.

23. Patent- och registreringsverket. Regeringen har under punkt F 6 (s. 102–104) föreslagit riksdagen att till Patent- och registreringsverket för

budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 100 980 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet motion 1984/85:2628 av Marianne Karlsson (c), vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär att åtgärder vidtas så att handläggningstiden för ansökan om mönsterskydd förkortas och inte överskrider sex månader.

Utskottet

I motionen anføres att den nuvarande tiden för patent- och registreringsverkets handläggning av ansökningar om registrering enligt mönsterskyddslagen (1970:985) uppgår till ca åtta månader, vilket medför olägenheter för sökanden bl. a. vid ansökningar om mönsterskydd i andra länder. Motionären anser det från näringssynpunkt otillfredsställande att företags och privatpersoners idéskapande riskerar att begränsas på grund av otillräckliga resurser vid patentverkets mönsterskyddsavdelning.

Utskottet delar denna uppfattning. Enligt vad utskottet har inhämtat strävar man inom patentverket efter att genom olika åtgärder minska behandlingstiden för mönsterskyddsärenden. Vidare har regeringen gett verket i uppdrag att göra en översyn av verkets organisation och ledning i syfte att effektivisera verksamheten. Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 1 juli 1985. Utskottet räknar med att översynen kommer att leda till bl. a. en förkortning av handläggningstiderna. Något särskilt uttalande av riksdagen i frågan är enligt utskottets mening inte nödvändigt. Motion 1984/85:2628 (c) avstyrks. Regeringens förslag om anslag tillstyrks.

Utskottet hemställer

att riksdagen

a) avslår motion 1984/85:2628,

b) med bifall till regeringens förslag till *Patent- och registreringsverket* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 100 980 000 kr.

24. Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 7 (s. 104 f.) och hemställer

att riksdagen till *Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 50 000 kr.

25. Statens provningsanstalt: Uppdragsverksamhet. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 8 (s. 107—109) och hemställer

att riksdagen till *Statens provningsanstalt: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

26. Bidrag till statens provningsanstalt. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 9 (s. 109) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till statens provningsanstalt* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 32 849 000 kr.

27. Statens provningsanstalt: Utrustning. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 10 (s. 109 f.) och hemställer

att riksdagen till *Statens provningsanstalt: Utrustning* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 7 000 000 kr.

28. Statens mät- och provråd. Regeringen har under punkt F 11 (s. 110—112) hemställt att riksdagen till Statens mät- och provråd för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 3 301 000 kr.

I motion 1984/85:638 av Stig Gustafsson m. fl. (s) hemställs att riksdagen hos regeringen begär en skyndsam översyn av finansieringen av riksmätplatsernas verksamhet, med särskild uppmärksamhet på rådande svårigheter att finansiera ny- och ersättningsanskaffning av mätapparatur och normaler.

Motionen

I motionen anförs att staten har ett ansvar för att mätningar kan utföras på ett tekniskt korrekt och internationellt godtagbart sätt. De flesta större länder har löst uppgiften genom särskilda myndigheter med huvuduppgift att svara för s. k. primärnormaler, som representerar den inom landet högsta tillgängliga precisionen. I Sverige däremot är ansvaret för primärnormalerna fördelat mellan ett antal myndigheter, ansvariga för en eller flera s. k. riksmätplatser, vilkas verksamhet samordnas av mätcentrum inom statens mät- och provråd. De ekonomiska resurser som mätcentrum förfogar över är enligt motionärernas uppfattning helt otillräckliga för en adekvat förnyelse av instrumentparken på normalieområdet. När den nuvarande organisationen tillkom räknade man med att riksmätplatsmyndigheterna i eget intresse skulle vara beredda att investera i normalieutrustning. Så har emellertid inte skett. Motionärerna anser att staten inte enbart skall täcka löpande kostnader vid riksmätplatserna utan också anvisa medel för de investeringar som är nödvändiga på grund av förslitning eller teknisk utveckling. Annars kan den mättekniska standarden i landet befaras sjunka till en nivå som det svenska näringslivet inte kan acceptera.

Utskottet

Kostnaderna för verksamheten vid riksmätplatserna bestrids med dels medel från detta anslag, dels uppdragsintäkter, dels bidrag från de fem riksmätplatsmyndigheterna. Som anförs i motion 1984/85:638 (s) ger nuvarande finansieringssystem begränsade möjligheter till nyanskaffning av utrustning m. m. Enligt vad utskottet har erfarit avser mät- och provrådet

att i sin anslagsframställning för nästa budgetår redovisa en utredning om behovet av investeringsmedel och förslag till åtgärder. I avvaktan härpå synes ett initiativ från riksdagen av det slag som begärs i motionen inte nödvändigt. Motionen avstyrks. Regeringens förslag om medelsanvisning tillstyrks.

Utskottet hemställer

att riksdagen

a) avslår motion 1984/85:638,

b) med bifall till regeringens förslag till *Statens mät- och provråd* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 3 301 000 kr.

29. Bidrag till vissa internationella organisationer. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 12 (s. 112) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till vissa internationella organisationer* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 528 000 kr.

30. Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 13 (s. 112 f.) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien* för budgetåret 1985/86 anvisar ett anslag av 4 532 000 kr.

31. Bidrag till Standardiseringskommissionen. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 14 (s. 113 f.) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till Standardiseringskommissionen* för budgetåret 1985/86 anvisar ett anslag av 11 471 000 kr.

32. Stöd till industriellt utvecklingsarbete. Regeringen har under punkt F 15 (s. 114 f.) föreslagit riksdagen att till Stöd till industriellt utvecklingsarbete för budgetåret 1985/86 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna

1984/85:1516 av Arne Fransson m. fl. (c), såvitt gäller hemställan (3) att riksdagen med avslag på proposition 1984/85:100 i denna del till Stöd till industriellt utvecklingsarbete för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 100 milj. kr.,

1984/85:2623 av Staffan Burenstam Linder m. fl., såvitt gäller hemställan (19) att riksdagen avslår regeringens förslag att till Stöd till industriellt utvecklingsarbete för budgetåret 1985/86 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 000 kr.,

1985/86:2805 av Bengt Westerberg m. fl. (fp), såvitt gäller hemställan (17) att riksdagen avslår förslaget att till Stöd till industriellt utvecklingsarbete anvisa 200 milj. kr.

Utskottet

Regeringens förslag överensstämmer med den av riksdagen år 1984 godkända treårsplanen för medelstillskott till Industrifonden, innebärande att fonden tillförs 200 milj. kr. under vart och ett av budgetåren 1984/85, 1985/86 och 1986/87.

Från moderata samlingspartiets sida föreslås i motion 1984/85:2623 att inga ytterligare medel anvisas och att fonden avvecklas genom att influtna medel i form av återbetalningar tillförs statsbudgetens inkomstsida. I folkpartiets partimotion 1984/85:2805 yrkas också avslag på regeringens begäran om medel för nästa budgetår, dock utan att yrkandet förenas med krav på en avveckling av fonden.

I centerpartiets motion 1984/85:1516 föreslås att anslaget för nästa budgetår anvisas med hälften av det belopp som regeringen har föreslagit. Enligt motionen bör 100 milj. kr. i stället anvisas för stöd till småföretagsutveckling. Utskottet har i det föregående behandlat motsvarande yrkanden från centerpartiet om ökade medel till främjande av hemslöjden (1,2 milj. kr.), småföretagsutveckling (66 milj. kr.), hantverksnämnden (1 milj. kr.) och styrelsen för teknisk utveckling (31,8 milj. kr.).

Utskottet tar först upp yrkandet i motion 1984/85:2623 (m) såvitt gäller kravet på en avveckling av Industrifonden.

Enligt utskottets mening bör fonden fortsätta sin verksamhet under den nu löpande treårsperioden. Utskottet avstyrker alltså motionen i ifrågavarande del.

Beträffande frågan om anslag till Industrifonden för nästa budgetår vill utskottet anföra följande.

Utskottet ser inget skäl till omprövning av 1984 års beslut om medelstillskott till fonden. Regeringens förslag tillstyrks. Motionerna 1984/85:1516 (c), 1984/85:2623 (m) och 1984/85:2805 (fp) avstyrks i berörda delar.

Utskottet hemställer

1. beträffande *avveckling av Industrifonden*
att riksdagen avslår motion 1984/85:2623 yrkande 19 i ifrågavarande del.
2. beträffande *anslag*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1984/85:1516 yrkande 3, motion 1984/85:2623 yrkande 19 i ifrågavarande del och motion 1984/85:2805 yrkande 17 till *Stöd till industriellt utvecklingsarbete* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 200 000 000 kr.

33. Forskningsbidrag till teknikbaserade småföretag. Regeringen har under punkt F 16 (s. 116) föreslagit riksdagen att till Forskningsbidrag till teknikbaserade småföretag för budgetåret 1985/86 anvisa ett reservationsanslag av 20 800 000 kr.

I motion 1984/85:2623 av Staffan Burenstam Linder m. fl. (m) hemställs, såvitt här är i fråga, (20) att riksdagen avslår regeringens förslag att till Forskningsbidrag till teknikbaserade småföretag för budgetåret 1985/86 anvisa ett reservationsanslag av 20 800 000 kr.

Utskottet

Regeringens förslag om anslag överensstämmer med den av riksdagen för budgetåren 1984/85—1986/87 fastställda medelsramen för systemet med bidrag till teknikbaserade småföretag. I moderata samlingspartiets motion 1984/85:2623 yrkas avslag på förslaget med hänvisning till partiets principiellt negativa inställning till selektiva stödåtgärder av detta slag.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motion 1984/85:2623 (m) i berörd del.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1984/85:2623 yrkande 20 till *Forskningsbidrag till teknikbaserade småföretag* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 20 800 000 kr.

34. Industriell utveckling inom mikroelektroniken. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 17 (s. 116 f.) och hemställer

att riksdagen till *Industriell utveckling inom mikroelektroniken* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 26 500 000 kr.

35. Vidareutbildning och kunskapsspridning inom mikroelektroniken. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 18 (s. 117) och hemställer

att riksdagen till *Vidareutbildning och kunskapsspridning inom mikroelektroniken* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.

STATSÄGDA FÖRETAG M. M.

36. Domänverket. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under denna rubrik (s. 122—124) och hemställer

att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta att kyrkofonden för år 1984 skall ersätta domänverkets fond för utgifter för övertalig personal med 26 000 kr.

37. Kostnader för kronotorp. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 1 (s. 124 f.) och hemställer

att riksdagen till *Kostnader för kronotorp* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 2 000 000 kr.

38. Affärsverket FFV: Byggnader och utrustning. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 2 (s. 131 — 133) och hemställer

att riksdagen till *Affärsverket FFV: Byggnader och utrustning* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 110 900 000 kr.

39. Nämnden för fartygskreditgarantier. Regeringen har under punkt G 3 (s. 134 f.) föreslagit riksdagen att till Nämnden för fartygskreditgarantier för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 4 335 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet motion 1984/85:2733 av Göran Riegnell m. fl. (m), vari hemställs — med motivering i motion 1984/85:2731 — att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en samlad behandling av fartygskreditärenden i riksgäldskontoret.

Motionen

I motionen erinras om att nuvarande former för statligt varvsstöd gäller till utgången av år 1986. Dessförinnan skall riksdagen ta ställning till huruvida stödet skall avvecklas eller fortsätta i nuvarande eller annan form. Enligt motionärernas mening finns det anledning att då allvarligt överväga att samla besluten i samtliga kreditärenden till riksgäldskontoret. I samband härmed bör särskild vikt läggas vid rekryteringen av kommersiellt erfaren personal till riksgäldskontoret.

Utskottet

Vid sin behandling nyligen (NU 1984/85:14) av riksdagens revisorers förslag angående nämnden för fartygskreditgarantier anslöt sig utskottet till vad revisorerna hade föreslagit om en översyn av formerna för beviljande av stöd till varv och rederier med målet att besluten i stödärenden skall samlas till en myndighet. Utskottet förutsatte att regeringen, såvitt avsåg de frågor som krävde riksdagens medverkan, skulle lägga fram förslag senast i samband med förslag om stöd till varvsindustrin efter utgången av år 1986. Riksdagen uttalade sig i enlighet härmed.

Enligt utskottets mening bör riksdagen nu avvakta förslag från regeringen i frågan. Något nytt uttalande av riksdagen är inte påkallat. Därmed avstyrker utskottet motion 1984/85:2733 (m).

Regeringens förslag om anslag föranleder ingen erinran från utskottet. Utskottet hemställer

1. beträffande *former för beslut om varvsstöd*

att riksdagen avslår motion 1984/85:2733.

2. beträffande *anslag*

att riksdagen till *Nämnden för fartygskreditgarantier* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 4 335 000 kr.

40. **Räntestöd m. m. till varvsindustrin.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 4 (s. 135) och hemställer

att riksdagen till *Räntestöd m. m. till varvsindustrin* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 300 000 000 kr.

41. **Förlusttäckning till följd av statliga garantier till svensk varvsindustri och beställare av fartyg.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 5 (s. 136) och hemställer

att riksdagen till *Förlusttäckning till följd av statliga garantier till svensk varvsindustri och beställare av fartyg* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 30 000 000 kr.

42. **Ränta och amortering på skuldebrev till Svenska Varv AB.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 6 (s. 136 f.) och hemställer

att riksdagen till *Ränta och amortering på skuldebrev till Svenska Varv AB* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 212 150 000 kr.

43. **Ränta och amortering på statens skuld till SSAB Svenskt Stål AB.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 7 (s. 137) och hemställer

att riksdagen till *Ränta och amortering på statens skuld till SSAB Svenskt Stål AB* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 37 700 000 kr.

44. **Ränta på statens skuld till Norrbottens Järnverk AB.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 8 (s. 137 f.) och hemställer

att riksdagen till *Ränta på statens skuld till Norrbottens Järnverk AB* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 53 325 000 kr.

Stockholm den 29 mars 1985

På näringsutskottets vägnar

NILS ERIK WÅÅG

Närvarande: Nils Erik Wååg (s) (p. 1—9, 11—44), Lilly Hansson (s) (p. 16 mom. 2, p. 17—44), Rune Jonsson (s) (p. 16 mom. 2, p. 17—44), Sten Svensson (m), Wivi-Anne Radesjö (s), Karl-Erik Häll (s), Per Westerberg

(m), Christer Eirefelt (fp), Jörn Svensson (vpk) (p. 1—15, p. 16 mom. 1, 3—7), Birgitta Johansson (s), Per-Richard Molén (m), Sivert Andersson (s) (p. 1—15, p. 16 mom. 1, 3—7), Ivar Franzén (c), Bo Finnkvist (s), Lars Ahlström (m), Per-Ola Eriksson (c) och Sylvia Pettersson (s) (p. 1—15, p. 16 mom. 1, 3—7).

Reservationer

1. Kommittéer m. m. (punkt 3)

Sten Svensson (m), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp), Per-Richard Molén (m) och Lars Ahlström (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "berörda delar" bort ha följande lydelse:

Värdet av branschråden och liknande samrådsorgan är enligt utskottets mening tvivelaktigt. De medför onödig formalisering av kontakterna med näringslivet och drar dessutom betydande kostnader. Utskottet noterar att regeringen under innevarande budgetår, i stället för att fortsätta avvecklingen av branschråden, har inrättat tre nya sådana organ. Riksdagen bör uttala sig för att samtliga branschråd avvecklas. Även andra besparingar på kommittéanslaget bör kunna göras. Mot bakgrund därav föreslår utskottet en minskning av anslaget med 4 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. Med det sagda tillstyrker utskottet motion 1984/85:2623 (m) i berörda delar. Yrkandet i motion 1984/85:2805 (fp) tillgodoses också genom ett beslut av nu angiven innebörd.

dels att utskottet under punkt 3 bort hemställa

att riksdagen

- a) med bifall till motion 1984/85:2623 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
- b) med anledning av regeringens förslag, med bifall till motion 1984/85:2623 yrkande 2 och med anledning av motion 1984/85:2805 yrkande 11 till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 11 800 000 kr.

2. Industripolitikens organisation (punkt 5 mom. 1)

Sten Svensson, Per Westerberg, Per-Richard Molén och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet erinrar" och slutar med "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

I samband med övervägandena år 1983 om SIND:s organisation rikta- des från moderata samlingspartiets, centerpartiets och folkpartiets sida

stark kritik mot regeringens förslag. Kritiken gällde bl. a. överföringen till SIND av vissa regionalpolitiska uppgifter och de ökade resurserna för branschutredningar och olika slag av riktade stödinsatser.

De beslut om industripolitiken under budgetåren 1984/85—1986/87 som riksdagen på regeringens förslag fattade våren 1984 innebar att en rad nya uppgifter lades på SIND. Därmed betonades ytterligare SIND:s roll som huvudinstrumentet för en selektiv och centralistisk statlig industripolitik. Det finns enligt utskottets mening skäl att ta upp frågan om myndighetsorganisationen till ny prövning.

Utskottet anser, med instämmande i vad som anförs härom i moderata samlingspartiets partimotion 1984/85:559, att en sådan prövning bör ingå som ett led i en genomgripande omorganisation av industripolitiken. Genom en övergång från selektiva stödformer till generellt verkande åtgärder bör huvuddelen av den verksamhet som för närvarande bedrivs inom SIND kunna avvecklas. Återstoden bör föras över till andra myndigheter senast under budgetåret 1986/87. Regeringen bör lägga fram ett förslag till ny organisationsstruktur enligt vad som anförts. Utskottet tillstyrker sålunda den nämnda motionen.

dels att utskottet under punkt 5 moment 1 bort hemställa

1. beträffande *industripolitikens organisation*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:559 yrkande 7 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

3. Industripolitikens organisation (punkt 5 mom. 1)

Christer Eirefelt (fp), Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet erinrar" och slutar med "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

I samband med — — — (= reservation 2) — — — ny prövning.

Huvudsyftet med en sådan omprövning bör vara att åstadkomma en bättre arbetsfördelning mellan SIND och STU. Ansvaret för teknikutveckling bör därvid i princip åvila STU. Härigenom och genom de regionala utvecklingsfondernas verksamhet bör industripolitiken kunna i högre grad inriktas på de små och medelstora företagens behov. Riksdagen bör i ett uttalande ansluta sig till vad utskottet här har anför. En avveckling av SIND enligt förslaget i motion 1984/85:559 (m) är utskottet emellertid inte berett att förorda.

dels att utskottet under punkt 5 moment 1 bort hemställa

1. beträffande *industripolitikens organisation*

att riksdagen med anledning av motion 1984/85:559 yrkande 7 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

4. Statens industriverk: Förvaltningskostnader (punkt 5 mom. 2)

Sten Svensson, Per Westerberg, Per-Richard Molén och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "berörda delar" bort ha följande lydelse:

Redan under nästa budgetår bör betydande besparingar kunna göras på de olika anslagen till SIND:s verksamhet. Utskottet tillstyrker förslaget i motion 1984/85:2623 (m) om en minskning av anslaget till förvaltningskostnader med ca 11 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. Den minskning av anslaget som med delvis likartad motivering föreslås i motion 1984/85:2805 (fp) är enligt utskottets mening inte tillräckligt långtgående.

dels att utskottet under punkt 5 moment 2 bort hemställa

2. beträffande *anslag*

att riksdagen med anledning av regeringens förslag, med bifall till motion 1984/85:2623 yrkande 3 och med anledning av motion 1984/85:2805 yrkande 12 till *Statens industriverk: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 35 000 000 kr.

5. Statens industriverk: Förvaltningskostnader (punkt 5 mom. 2)

Christer Eirefelt (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "berörda delar" bort ha följande lydelse:

Beträffande SIND:s förvaltningskostnader anser utskottet att en viss minskning av anslaget bör vara möjlig redan under nästa budgetår, framför allt genom att utredningsverksamheten begränsas. Utskottet förordar förslaget i motion 1984/85:2805 (fp) om en anslagsminskning med 5 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. Därmed tillgodoses motsvarande yrkande i motion 1984/85:2623 (m) till viss del.

dels att utskottet under punkt 5 moment 2 bort hemställa

2. beträffande *anslag*

att riksdagen med anledning av regeringens förslag, med bifall till motion 1984/85:2805 yrkande 12 och med anledning av motion 1984/85:2623 yrkande 3 till *Statens industriverk: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 41 040 000 kr.

6. Statens industriverk: Utredningsverksamhet (punkt 6)

Sten Svensson, Per Westerberg, Per-Richard Molén och Lars Ahlström
(alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "berörda delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till vad som har anförts i motion 1984/85:2623 (m) om att utredningsverksamheten vid SIND bör avbrytas. Något särskilt anslag för experter m. m. i samband med verksamheten bör inte anvisas för nästa budgetår. Härigenom och genom den föreslagna minskningen av anslaget till förvaltningskostnader uppnås en besparing av sammanlagt ca 15,5 milj. kr. I den mån det anses önskvärt att utredningar nära slutskedet fullföljs bör kostnaderna härför bestridas från sistnämnda anslag genom besparingar på andra program. Med detta ställningstagande avstyrker utskottet såväl regeringens förslag som förslaget i motion 1984/85:2805 (fp) om en anslagsminskning.

dels att utskottet under punkt 6 bort hemställa

- 6. att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2623 yrkande 4
 - a) avslår regeringens förslag och motion 1984/85:2805 yrkande 13,
 - b) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

7. Statens industriverk: Utredningsverksamhet (punkt 6)

Christer Eirefelt (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "berörda delar" bort ha följande lydelse:

Såsom anförts i motion 1984/85:2805 (fp) bör antalet och omfattningen av branscutredningarna vid SIND kunna begränsas. Utskottet ansluter sig till motionärernas krav på en minskning av anslaget med 2,5 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. Däremot biträder utskottet inte förslaget i motion 1984/85:2623 (m) om att riksdagen inte skall anvisa något anslag för nästa budgetår.

dels att utskottet under punkt 6 bort hemställa

- 6. att riksdagen med anledning av regeringens förslag, med bifall till motion 1984/85:2805 yrkande 13 och med avslag på motion 1984/85:2623 yrkande 4 till *Statens industriverk: Utredningsverksamhet* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.

8. Främjande av hemslöjden (punkt 9 mom. 1)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "motionsyrkandena avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner yrkandet i motion 1984/85:1435 (c) på en ökning av stödet till hemslöjden välmotiverat. Ett bifall till motionen skulle innebära ett steg i riktning mot genomförande av 1981 års riksdagsbeslut om hemslöjden. Den föreslagna anslagsökningen ger utrymme även för inrättande av en tredje tjänst som samekonsulent enligt förslaget i motion 1984/85:2084 (c). De två motionsyrkandena tillstyrks.

dels att utskottet under punkt 9 moment 1 bort hemställa

1. beträffande *anslag*

att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1984/85:1435 yrkande 2 och motion 1984/85:2084 till *Främjande av hemslöjden* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 5 913 000 kr.

9. Medelstillskott till Norrlandsfonden (punkt 10)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "I avvaktan" och slutar med "anslaget avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet biträder förslaget i motion 1984/85:890 (c) om en höjning av anslaget till den tidigare nivån, dvs. 30 milj. kr. Den anslagsminskning som beslöts år 1983 i besparingssyfte har haft negativa konsekvenser för Norrlandslänen. Utskottet vill framhålla att sådan offensiv närings- och regionalpolitisk verksamhet som Norrlandsfonden bedriver är av stor betydelse för den långsiktiga utvecklingen inom regionen.

dels att utskottet under punkt 10 bort hemställa

10. att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1984/85:890 till *Medelstillskott till Norrlandsfonden* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 30 000 000 kr.

10. Förmånlig kreditgivning till u-länder (punkt 13)

Sten Svensson, Per Westerberg, Per-Richard Molén och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 13 som börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "utrikesutskottets beredningsområde" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att något särskilt anslag för ändamålet inte bör anvisas. Såsom anförs i motionen bör kostnaderna i fortsättningen täckas från biståndsanslagen under utrikesdepartementets huvudtitel.

dels att utskottet under punkt 13 bort hemställa

13. att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2623 yrkande 5 avslår regeringens förslag om anslag till ersättning för extra kostnader för förmånlig kreditgivning till u-länder.

11. Branschfrämjande åtgärder (punkt 15 mom. 1)

Sten Svensson (m), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp), Per-Richard Molén (m) och Lars Ahlström (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "berörda delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den negativa uppfattning av värdet av branschprogrammen som kommer till uttryck i motionerna 1984/85:2623 (m) och 1984/85:2805 (fp). Denna typ av selektivt stöd bör snarast avvecklas som ett led i en allmän avreglering av näringspolitiken. Anslaget för nästa budgetår bör minskas med 10 milj. kr. jämfört med regeringens förslag. Programmet för övriga industrisektorer bör avvecklas omedelbart, medan branschprogrammet för den trätekniska industrin bör upphöra under budgetåret 1986/87. Yrkandena i de två motionerna tillgodoses väsentligen genom vad utskottet nu har förordat.

dels att utskottet under punkt 15 moment 1 bort hemställa

15. beträffande *anslag*

att riksdagen med anledning av regeringens förslag och motion 1984/85:2623 yrkande 7 och med bifall till motion 1984/85:2805 yrkande 14 till *Branschfrämjande åtgärder* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 11 167 000 kr.

12. Utvecklingsfondernas finansieringsverksamhet (punkt 16 mom. 1)

Sten Svensson, Per Westerberg, Per-Richard Molén och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 27 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "berörda delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till de förslag om en omläggning av utvecklingsfondernas verksamhet som läggs fram i moderata samlingspartiets två motioner 1984/85:559 och 1984/85:2623. Som anförs i motionerna bör fondernas utlåning successivt minskas med sikte på en avveckling. Härigenom kan en del av det kapital som tidigare har ställts till fondernas

förfogande återförs till staten. Fondernas återstående verksamhet, i huvudsak information och service till små och medelstora företag, bör kunna i ökad utsträckning avgiftsfinansieras. Utskottet räknar i likhet med motionärerna med att de föreslagna åtgärderna skall medföra betydande besparingar för staten. Regeringen bör anmodas att ta upp förhandlingar med landstingen om ändrade villkor för utvecklingsfondernas verksamhet under nästa avtalsperiod enligt vad som nu anförts. Därmed tillstyrker utskottet motionerna 1984/85:559 (m) och 1984/85:2623 (m) i berörda delar.

dels att utskottet under punkt 16 moment 1 bort hemställa

1. *beträffande utvecklingsfondernas finansieringsverksamhet*
att riksdagen med bifall till motion 1984/85:559 yrkande 10 och motion 1984/85:2623 yrkande 11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

13. Utvecklingsfondernas styrelser (punkt 16 mom. 2)

Sten Svensson (m), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp), Per-Richard Molén (m), Ivar Franzén (c), Lars Ahlström (m) och Per-Ola Eriksson (c) anser att den del av utskottets yttrande på s. 28 som börjar med "Utskottet ansluter" och slutar med "motion 1984/85:2626 (s)" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att erfarenheterna av hittillsvarande ordning för utseende av styrelseledamöter i de regionala utvecklingsfonderna inte ger anledning för staten att begära ändringar i avtalen med landstingen. Därvid har utskottet också beaktat att det på den landstingskommunala sidan råder en bred enighet om att gällande regler utgör ett centralt element i samarbetet mellan staten och landstingen på detta område.

Utskottet vill emellertid betona att landstingen och berörda kommuner bör sträva efter att välja sådana ledamöter som har goda kunskaper och erfarenheter från arbete i företag. Det är viktigt att representanter för länets arbetstagare och småföretagare ingår i styrelserna. Landstingen och ytterst de politiska partierna måste ta ansvar för att styrelserna får en sådan sammansättning. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motion 1984/85:2623 (m) i berörd del och motion 1984/85:2626 (s).

14. Utvecklingsfondernas målgrupp (punkt 16 mom. 3)

Christer Eirefelt (fp), Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 28 som börjar med "Utskottet biträder" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser emellertid, med instämmande i vad som anförts härom i motion 1984/85:2805 (fp), att en generell utvidgning av målgruppen till

att omfatta även serviceföretagen bör ske. Nuvarande regler leder till gränsdragningsproblem och ter sig alltmer omotiverade i ett läge där efterfrågan på olika tjänster, inte minst på dataområdet, ökar snabbt såväl hos den tillverkande industrin som inom samhället i stort. Enligt utskottets mening bör alltså regeringen inför den kommande avtalsperioden ta upp överläggningar med de regionala huvudmännen för utvecklingsfonderna om en utvidgning av målgruppen enligt vad som anförts. Utskottet föreslår att riksdagen i ett uttalande ansluter sig härtill. Därmed tillstyrker utskottet motion 1984/85:2805 (fp) i denna del.

dels att utskottet under punkt 16 moment 3 bort hemställa

3. beträffande *utvecklingsfondernas målgrupp*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2805 yrkande 9 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

15. Stöd till hantverket (punkt 16 mom. 5)

Christer Eirefelt (fp), Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 29 som börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till vad som anförts i motion 1984/85:1435 (c) om att staten bör ta ett ökat ansvar för hantverksfrågorna. Erfarenheten har visat att hantverkets intressen ofta får stå tillbaka för den industriella tillverkningens vid prioriteringar hos SIND och de regionala utvecklingsfonderna av olika stödbehov. Det är därför motiverat att särskilda medel avsätts för främjande av hantverksnäringen. Utskottet biträder motionärernas förslag att detta skall ske genom att riksdagen anvisar ett anslag till hantverksnämnden av 1 milj. kr. Med det sagda tillstyrker utskottet motionen i denna del.

dels att utskottet under punkt 16 moment 5 bort hemställa

5. beträffande *stöd till hantverket*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:1435 yrkande 1 till *Bidrag till hantverksnämnden* (nytt anslag) för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

16. Anslag till småföretagsutveckling (punkt 16 mom. 7)

Sten Svensson, Per Westerberg, Per-Richard Molén och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 30 som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "berörs här" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till kravet i moderata samlingspartiets motion 1984/85:2623 på en minskning av anslaget i förhållande till regeringens

förslag med 47,4 milj. kr., möjliggjord i första hand genom att de regionala utvecklingsfonderna ges en ändrad verksamhetsinriktning och i ökad utsträckning avgiftsbelägger sina tjänster till företagen. Utskottet instämmer också i motionärernas kritik mot redovisningen av den beräknade användningen av anslaget under nästa budgetår. Däremot avstyrker utskottet de här berörda yrkandena i motionerna 1984/85:1516 (c) och 1984/85:2805 (fp).

dels att utskottet under punkt 16 moment 7 bort hemställa

7. *beträffande anslag*

att riksdagen med anledning av regeringens förslag moment 2 och med bifall till motion 1984/85:2623 yrkande 9 samt med avslag på motion 1984/85:1516 yrkande 1 och motion 1984/85:2805 yrkande 15 till *Småföretagsutveckling* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 103 850 000 kr.

17. Anslag till småföretagsutveckling (punkt 16 mom. 7)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 30 som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "berörs här" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att regeringens förslag till anslag för nästa budgetår är uttryck för bristande intresse för småföretagen och en felaktig prioritering av de näringspolitiska insatserna. Utskottet ansluter sig till kravet i centerpartiets motion 1984/85:1516 på att utvecklingsfonderna för företagsservice och administration skall tillföras 16 milj. kr. utöver vad regeringen har föreslagit. Därjämte bör ett tillskott med 50 milj. kr. lämnas till finansieringsverksamheten i enlighet med vad som har föreslagits av SIND. Dessa medel bör liksom tidigare anvisas under en särskild anslagsrubrik. Som anförs i motionen bör medel för ökade insatser för småföretagen frigöras genom en motsvarande minskning av anslaget till Industrifonden. Med det sagda tillstyrker utskottet motion 1984/85:1516 (c) i berörd del. Däremot avstyrker utskottet yrkandena i motionerna 1984/85:2623 (m) och 1984/85:2805 (fp) om minskning av anslaget.

dels att utskottet under punkt 16 moment 7 bort hemställa

7. *beträffande anslag*

att riksdagen med anledning av regeringens förslag moment 2, med bifall till motion 1984/85:1516 yrkande 1 och med avslag på motion 1984/85:2623 yrkande 9 och motion 1984/85:2805 yrkande 15 för budgetåret 1985/86 anvisar

a) till *Småföretagsutveckling* ett reservationsanslag av 167 250 000 kr.,

b) till *Medeltillskott till regionala utvecklingsfonder* (nytt anslag) ett reservationsanslag av 50 000 000 kr.

18. Anslag till småföretagsutveckling (punkt 16 mom. 7)

Christer Eirefelt (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 30 som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "berörs här" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till kravet i folkpartiets partimotion 1984/85:2805 på en minskning av anslaget i förhållande till regeringens förslag med 57,7 milj. kr. Återstående medel, ca 93,5 milj. kr., bör användas som bidrag till utvecklingsfondernas företagsservice och administration. Övriga verksamheter inom SIND:s huvudprogram Småföretagsutveckling bör snarast möjligt avvecklas. Detta gäller särskilt s. k. strategisk företagsutveckling och andra selektiva insatser. Med det sagda tillstyrker utskottet motion 1984/85:2805 (fp) i berörd del. Motionerna 1984/85:1516 (c) och 1984/85:2623 (m) avstyrks i motsvarande delar.

dels att utskottet under punkt 16 moment 7 bort hemställa

7. beträffande *anslag*

att riksdagen med anledning av regeringens förslag moment 2, med bifall till motion 1984/85:2805 yrkande 15 och med avslag på motion 1984/85:1516 yrkande 1 och motion 1984/85:2623 yrkande 9 till *Småföretagsutveckling* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 93 550 000 kr.

19. Industrigarantilån och förlusttäckning (punkt 17 mom. 2)

Sten Svensson, Per Westerberg, Per-Richard Molén och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 32 som börjar med "Industrigarantilånen fyller" och slutar med "medelsanvisning tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till vad som anförs i motion 1984/85:2623 (m) om att stödförmen industrigarantilån bör avvecklas samtidigt med att strukturgarantilånen enligt regeringens förslag upphör vid ingången av budgetåret 1985/86. Denna typ av garantier medför enligt utskottets mening att riskbedömningen av olika projekt snedvrids. En sedvanlig kommersiell kreditprövning leder till en bättre fördelning av resurser. Utskottet räknar med att behovet av förlusttäckning kommer att minska med 25 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag, bl. a. som en följd av att garantigivningen upphör. Med det anförda tillstyrker utskottet motionen i berörda delar.

dels att utskottet under punkt 17 moment 2 bort hemställa

2. beträffande *industrigarantilån och förlusttäckning*
att riksdagen

- a) med bifall till motion 1984/85:2623 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,
- b) (= utskottet),
- c) med anledning av regeringens förslag moment 3 och med bifall till motion 1984/85:2623 yrkande 13 till *Täckande av förluster vid viss garantigivning m. m.* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 50 000 000 kr.

20. Tekniskt forskningsråd (punkt 18 mom. 1)

Sten Svensson, Per Westerberg, Per-Richard Molén och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 36 med "Näringsutskottet ansluter" och slutar på s. 37 med "berörda delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser liksom moderata samlingspartiets företrädare i utbildningsutskottet att det skulle vara en styrka för den tekniska forskningen om huvuddelen av anslagen till denna forskning fördelades av ett fristående tekniskt forskningsråd såsom föreslås i motion 1984/85:2821 (m). I enlighet med denna motion och motsvarande yrkande i motion 1984/85:2623 (m) bör alltså riksdagen uttala sig för att ett tekniskt forskningsråd inrättas under utbildningsdepartementet och att detta råd övertar den s. k. tekniska forskningsrådsfunktionen inom STU. Utskottet ansluter sig också till den principiella syn på medlen för att främja den tekniska utvecklingen som kommer till uttryck i motion 1984/85:559 (m). Statens primära roll i sammanhanget är att svara för uppbyggnaden av kvalitativt högtstående basresurser och att därutöver vidta sådana generella åtgärder, bl. a. på beskattningens område, som ökar företagets möjligheter att själva satsa på teknisk forskning och utveckling i nära samverkan med universitet och högskolor. Ett återinförande av det särskilda forskningsavdraget är enligt utskottets mening ett angeläget steg i denna riktning. Utskottet förordar att riksdagen gör ett uttalande i enlighet med det anförda. Utskottet tillstyrker härmed yrkandet i nämnda motion, liksom motionerna 1984/85:2623 (m) i berörd del och motion 1984/85:2821 (m).

dels att utskottet under punkt 18 moment 1 bort hemställa

1. beträffande *tekniskt forskningsråd*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:559 yrkande 12, motion 1984/85:2623 yrkande 17 och motion 1984/85:2821 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

21. Långivning från styrelsen för teknisk utveckling (punkt 18 mom. 2)

Sten Svensson, Per Westerberg, Per-Richard Molén och Lars Ahlström (alla m) anser att den del av utskottets yttrande på s. 37 som börjar med

”Mot bakgrund” och slutar med ”i frågan” bort ha följande lydelse:

Utskottet hänvisar till sitt nyss redovisade ställningstagande till förmån för moderata samlingspartiets krav på en omorganisation av STU liksom på en övergång från riktat stöd till generella åtgärder med syfte att främja företagets forskning och utveckling. Utskottet har alltså ett annat synsätt än det som kommer till uttryck i motion 1984/85:1516 (c). I den mån direkt finansiellt stöd av nuvarande slag skall lämnas i fortsättningen bör emellertid stödet inte, såsom föreslås i motionen, begränsas till en viss kategori av företag. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionen.

22. Långivning från styrelsen för teknisk utveckling (punkt 18 mom. 2)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 37 som börjar med ”Mot bakgrund” och slutar med ”i frågan” bort ha följande lydelse:

Mot bakgrund av STU:s begränsade resurser ansluter sig utskottet till vad som anförs i motion 1984/85:1516 (c) om att större företag inte bör få del av direkt finansiellt stöd från STU. Genom den starkt förbättrade lönsamheten särskilt hos de exportinriktade större företagen bör dessa nu ha goda möjligheter att själva finansiera även riskfyllda utvecklingsprojekt. Utskottet tillstyrker alltså förslaget i motionen om ett uttalande av riksdagen i frågan.

dels att utskottet under punkt 18 moment 2 bort hemställa

2. beträffande *långivning*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:1516 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

23. Anslag till styrelsen för teknisk utveckling (punkt 18 mom. 3)

Sren Svensson, Per Westerberg, Per-Richard Molén och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 38 som börjar med ”Utskottet har” och slutar med ”1984/85:1516 (c) avstyrks” bort ha följande lydelse:

Utskottet hänvisar till sitt tillstyrkande av förslagen om en omorganisation av STU. Utskottet tillstyrker även den i motion 1984/85:2623 (m) föreslagna minskningen av anslaget med 100 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. Som framgått skall 70 milj. kr. föras över till ett fristående tekniskt forskningsråd under åttonde huvudtiteln, medan 30 milj. kr. utgör en real besparing. Utskottet avstyrker yrkandet i motion 1984/85:1516 (c) om en ökning av anslaget.

dels att utskottet under punkt 18 moment 3 bort hemställa

3. beträffande *anslag*

att riksdagen

a) med anledning av regeringens förslag moment 2, med bifall till motion 1984/85:2623 yrkande 18 och med avslag på motion 1984/85:1516 yrkande 2, motion 1984/85:2496 yrkande 1 och motion 1984/85:2805 yrkande 16 till *Styrelsen för teknisk utveckling: Teknisk forskning och utveckling* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 543 952 000 kr.,

b) med anledning av regeringens förslag moment 2 och motion 1984/85:2623 yrkande 18 till *Tekniska forskningsrådet* (nytt anslag) för budgetåret 1985/86 under åttonde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 70 000 000 kr.

24. Anslag till styrelsen för teknisk utveckling (punkt 18 mom. 3)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 38 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "1984/85:1516 (c) avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till vad som anförs i motion 1984/85:1516 (c) om en omfördelning av resurser från Industrifonden till bl. a. STU i syfte att främja utvecklingen av de mindre företagen. Utskottet tillstyrker alltså förslaget i motionen om att anslaget till teknisk forskning och utveckling för nästa budgetår skall ökas med 31,8 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. Yrkandet i motion 1984/85:2623 (m) om en minskning av anslaget avstyrks däremot.

dels att utskottet under punkt 18 moment 3 bort hemställa

3. beträffande *anslag*

att riksdagen med anledning av regeringens förslag moment 2, med bifall till motion 1984/85:1516 yrkande 2 och med avslag på motion 1984/85:2496 yrkande 1, motion 1984/85:2623 yrkande 18 och motion 1984/85:2805 yrkande 16 till *Styrelsen för teknisk utveckling: Teknisk forskning och utveckling* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 675 752 000 kr.

25. Materialteknisk forskning (punkt 18 mom. 5)

Sten Svensson, Per Westerberg, Per-Richard Molén och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 39 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "1984/85:2262 (c, m, fp)" bort ha följande lydelse:

Som utskottet nyss har anfört väntas STU:s stöd till materialteknisk forskning inom de områden där PGI verkar komma att vidmakthållas på en hög nivå. Något uttalande av riksdagen såsom föreslås i motion 1984/85:1530 (s) är enligt utskottets mening inte påkallat.

För forskningen på metallkorrosionens område, vilken i stor utsträckning sker inom Korrosionsinstitutet, är läget såsom redovisas i motion 1984/85:2262 (c, m, fp) mera bekymmersamt. Utskottet anser att regeringen bör ta initiativ till överläggningar med industrin om en ökning av de samlade insatserna på området. Därvid bör möjligheten att bredda den nuvarande intressentkretsen beaktas. Genom ett uttalande av riksdagen med nu angiven innebörd tillgodoses motionen.

Utskottet vill i sammanhanget påpeka att bildandet av ett fristående tekniskt forskningsråd och överföringen av vissa medel från STU till ett sådant råd enligt förslag i motioner från moderata samlingspartiet kan ge möjligheter att öka insatserna på vissa områden som missgynnas av nuvarande system för fördelning av STU:s resurser.

dels att utskottet under punkt 18 moment 5 bort hemställa

5. beträffande *materialteknik*

att riksdagen

a) avslår motion 1984/85:1530,

b) med anledning av motion 1984/85:2262 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

26. Materialteknisk forskning (punkt 18 mom. 5)

Christer Eirefelt (fp), Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 39 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "1984/85:2262 (c, m, fp)" bort ha följande lydelse:

Som utskottet — — — (= reservation 25) — — — tillgodoses motionen.

dels att utskottet under punkt 18 moment 5 bort hemställa

(= reservation 25).

27. Avveckling av Industrifonden (punkt 32 mom. 1)

Sten Svensson, Per Westerberg, Per-Richard Molén och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 46 som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "ifrågavarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till förslaget i motion 1984/85:2623 (m) om en avveckling av Industrifonden. Till följd av bl. a. de senaste årens utveckling på kreditmarknaden fyller fonden i dag inte någon väsentlig uppgift. I enlighet med motionen bör fondens medel successivt tillföras statsbudgetens inkomstsida. Riksdagen bör uttala sig för en avveckling av fonden på angivet sätt. Utskottet tillstyrker alltså motionen.

dels att utskottet under punkt 32 moment 1 bort hemställa

1. beträffande *avveckling av Industrifonden*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2623 yrkande 19 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

28. Anslag till Industrifonden (punkt 32 mom. 2)

Sten Svensson, Per Westerberg, Per-Richard Molén och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 46 som börjar med "Utskottet ser" och slutar med "berörda delar" bort ha följande lydelse:

Vad utskottet nyss har anfört om en avveckling av Industrifonden innebär att ytterligare medel till fonden inte bör anvisas. Regeringens förslag om anslag för nästa budgetår bör alltså avslås av riksdagen. Därmed tillstyrker utskottet yrkandet härom i motion 1984/85:2623 (m). Även motion 1984/85:2805 (fp) tillstyrks, medan motion 1984/85:1516 (c) avstyrks, båda i berörda delar.

dels att utskottet under punkt 32 moment 2 bort hemställa

2. beträffande *anslag*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2623 yrkande 19 i ifrågavarande del och motion 1984/85:2805 yrkande 17 avslår regeringens förslag och motion 1984/85:1516 yrkande 3.

29. Anslag till Industrifonden (punkt 32 mom. 2)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 46 som börjar med "Utskottet ser" och slutar med "berörda delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till förslaget i motion 1984/85:1516 (c) om en omfördelning av medel från Industrifonden till olika former av stöd till småföretagsutveckling. Industrifondens stöd gäller till övervägande del projekt hos exportinriktade storföretag som i dag uppvisar en hög lönsamhet och följaktligen har goda möjligheter att finansiera riskfyllda investeringar. Enligt förslaget i motionen bör alltså medel till Industrifonden för nästa budgetår anvisas med hälften av det belopp som regeringen har begärt. Därmed tillstyrks motionen i berörd del. Motionerna 1984/85:2623 (m) och 1984/85:2805 (fp) avstyrks i motsvarande delar.

dels att utskottet under punkt 32 moment 2 bort hemställa

2. beträffande *anslag*

att riksdagen med anledning av regeringens förslag, med bifall till motion 1984/85:1516 yrkande 3 och med avslag på motion 1984/85:2623 yrkande 19 i ifrågavarande del och motion 1984/85:2805 yrkande 17 till *Stöd till industriellt utvecklingsarbete* för

budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 100 000 000 kr.

30. Anslag till Industrifonden (punkt 32 mom. 2)

Christer Eirefelt (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 46 som börjar med "Utskottet ser" och slutar med "berörda delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att frågan om Industrifondens behov av resurser bör bedömas mot bakgrund av en utvärdering av den hittillsvarande verksamheten. Någon sådan utvärdering har inte redovisats. Regeringens förslag om anslag för nästa budgetår bör alltså avslås av riksdagen. Därmed tillstyrker utskottet yrkandet härom i motion 1984/85:2805 (fp). Även motion 1984/85:2623 (m) tillstyrks, medan motion 1984/85:1516 (c) avstyrks, båda i berörda delar.

dels att utskottet under punkt 32 moment 2 bort hemställa
(= reservation 28).

31. Forskningsbidrag till teknikbaserade småföretag (punkt 33)

Sten Svensson (m), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp), Per-Richard Molén (m) och Lars Ahlström (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 47 som börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "berörd del" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till förslaget i motion 1984/85:2623 (m) om att ytterligare medel till detta bidragssystem inte skall anvisas. Enligt utskottets mening bör statens stöd till de mindre företagens forskning och utveckling i stället inriktas på att skapa en gynnsam miljö för företagens expansion genom generellt verkande åtgärder på bl. a. skatteområdet. Regeringens förslag avstyrks och motionen i berörd del tillstyrks.

dels att utskottet under punkt 33 bort hemställa
att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2623 yrkande 20 avslår regeringens förslag.

32. Former för beslut om varvsstöd (punkt 39 mom. 1)

Sten Svensson, Per Westerberg, Per-Richard Molén och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 48 som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "1984/85:2733 (m)" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i vad som anförs i motion 1984/85:2733 (m) om

organisationen för det statliga varvsstödet. Övervägande skäl talar för att besluten i stödärenden samlas till riksgäldskontoret. Regeringens kommande förslag i organisationsfrågan bör bygga på en sådan lösning. Därmed tillstyrker utskottet motionen.

dels att utskottet under punkt 39 moment 1 bort hemställa

1. *beträffande former för beslut om varvsstöd*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2733 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

Särskilt yttrande

Stöd till miljöskyddsteknik

Christer Firefelt (fp) anför:

I årets budgetproposition (prop. 1984/85:100 bil. 11 s. 11) har regeringen föreslagit att ansvaret för det fortsatta stödet till miljöskyddsteknik förs över från statens naturvårdsverk till STU och att det särskilda anslaget under jordbruksdepartementets huvudtitel slopas. Riksdagen har nu fattat beslut i enlighet med regeringens förslag (JoU 1984/85:25). Eftersom grunden därmed har bortfallit för yrkandet i folkpartiets partimotion 1984/85:2805 om att 5 milj. kr. av STU:s anslag skall föras över till det särskilda anslaget har jag avstått från att reservera mig till förmån för nämnda motionsyrkande. Emellertid vill jag peka på att STU:s övertagande av ansvaret för miljöskyddstekniken innebär risk för en betydande sänkning av ambitionsnivån på området. Detta har också påtalats i en reservation av centerpartiets och folkpartiets företrädare vid frågans behandling i jordbruksutskottet (res. 35).

Utbildningsutskottets yttrande

1984/85:2 y

över frågan om ett tekniskt forskningsråd

Till näringsutskottet

Riksdagen har beslutat (prop. 1983/84:107, NU 1983/84:45, rskr 1983/84:407) om en teknisk forskningsrådsfunktion inom styrelsen för teknisk utveckling (STU). Inom ramen för styrelsens program "kunskapsutveckling" har särskilda medel avsatts, som skall fördelas på förslag av ifrågavarande forskningsrådsfunktion.

Under allmänna motionstiden i år har väckts motion 1984/85:2821, i vilken hemställs att riksdagen skall besluta inrätta ett fristående tekniskt forskningsråd av samma modell som övriga forskningsråd och med övertagande av vissa uppgifter från STU. Näringsutskottet har berett utbildningsutskottet tillfälle att yttra sig över motion 1984/85:2821. Med anledning härav får utskottet anföra följande.

Frågan om ett fristående tekniskt forskningsråd har tidigare behandlats av utskottet (UbU 1983/84:3 y). Enligt utskottets mening borde konstruktionen med en forskningsrådsfunktion prövas, innan ställning tas till frågan huruvida ett helt fristående forskningsråd för den tekniska grundforskningen skall inrättas.

Utskottet har inhämtat att regeringen den 13 september 1984 fattade beslut om närmare riktlinjer för den tekniska forskningsrådsfunktionen inom STU. Den 23 november 1984 förrättades val av de ledamöter, som utses av forskarsamhället. Först under våren 1985 beräknas den reguljära verksamheten ha kommit i gång.

Det är enligt utskottets mening alltför tidigt att nu ta ställning till frågan om en organisationsförändring.

Med hänvisning härtill bör näringsutskottet avstyrka motion 1984/85:2821.

Stockholm den 28 februari 1985

På utbildningsutskottets vägnar

GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Georg Andersson (s), Kerstin Göthberg (c), Per Unckel (m), Bengt Wiklund (s), Lars Gustafsson (s), Birgitta Rydle (m), Helge Hagberg (s), Lennart Bladh (s), Göran Allmér (m), Pär Granstedt (c), Iris Mårtensson (s), Lars Svensson (s), Jörgen Ullenhag (fp), Björn Samuelson (vpk) och Gunnar Hökmark (m).

Avvikande mening

Per Unckel, Birgitta Rydle, Göran Allmér och Gunnar Hökmark (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 1 börjar "Frågan om" och slutar "motion 1984/85:2821" bort ha följande lydelse:

Teknisk forskning och utveckling är nödvändig för att svensk industri skall kunna behålla sin konkurrensförmåga. En mycket stor del av den tekniska forskningen finansieras i dag med medel fördelade av STU. Däremot saknas inom det tekniska forskningsområdet en motsvarighet till de forskningsråd som finns t. ex. inom de medicinska och naturvetenskapliga områdena.

Den nya forskningsrådsfunktion som knutits till STU är enbart rådgivande. Detta är en avgörande skillnad i jämförelse med forskningsråden. I dessa råd fattas besluten på inomvetenskapliga grunder av forskare. Utskottet anser att det skulle vara en styrka för den tekniska forskningen att en huvuddel av anslagen till denna forskning fördelas av ett fristående tekniskt forskningsråd.

Därför bör näringsutskottet hemställa att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2821 beslutar inrätta ett tekniskt forskningsråd.

Innehåll

<i>Ärendet</i>	1
<i>Sammanfattning</i>	1
<i>Industridepartementet m. m.</i>	2
1. Industridepartementet	2
2. Industriråd/industriattaché	2
3. Kommittéer m. m.	2
4. Extra utgifter	3
<i>Industri m. m.</i>	3
5. Statens industriverk: Förvaltningskostnader	3
6. Statens industriverk: Utredningsverksamhet	5
7. Sprängämnesinspektionen	6
8. Bidrag till Stiftelsen Institutet för Företagsutveckling	6
9. Främjande av hemslöjden	6
10. Medelstillskott till Norrlandsfonden	8
11. Kostnader för statsstödd exportkreditgivning genom AB Svensk Exportkredit	9
12. Kostnader för statsstödd exportkreditgivning avseende export av fartyg m. m.	9
13. Ersättning för extra kostnader för förmånlig kreditgivning till u-länder	12
14. Kostnader för viss kreditgivning hos Sveriges Investeringsbank AB	13
15. Branschfrämjande åtgärder	13
16. Småföretagsutveckling	15
17. Täckande av förluster vid viss garantigivning, m. m.	31
<i>Teknisk utveckling m. m.</i>	32
18. Styrelsen för teknisk utveckling: Teknisk forskning och utveckling	32
19. Styrelsen för teknisk utveckling: Förvaltningskostnader	40
20. Styrelsen för teknisk utveckling: Utrustning	40
21. Europeiskt rymdsamarbete m. m.	41
22. Bidrag till Tele-X-projektet	42
23. Patent- och registreringsverket	42
24. Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar	43
25. Statens provningsanstalt: Uppdragsverksamhet	43
26. Bidrag till statens provningsanstalt	43
27. Statens provningsanstalt: Utrustning	44

28. Statens mät- och provråd	44
29. Bidrag till vissa internationella organisationer	45
30. Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	45
31. Bidrag till Standardiseringskommissionen	45
32. Stöd till industriellt utvecklingsarbete	45
33. Forskningsbidrag till teknikbaserade småföretag	46
34. Industriell utveckling inom mikroelektroniken	47
35. Vidareutbildning och kunskapsspridning inom mikroelektroniken	47

Statsägda företag m. m.

36. Domänverket	47
37. Kostnader för kronotorp	47
38. Affärsverket FFV: Byggnader och utrustning	47
39. Nämnden för fartygskreditgarantier	48
40. Räntestöd till varvsindustrin	49
41. Förlusttäckning till följd av statliga garantier till svensk varvsindustri och beställare av fartyg	49
42. Ränta och amortering på skuldebrev till Svenska Varv AB	49
43. Ränta och amortering på statens skuld till SSAB Svenskt Stål AB	49
44. Ränta på statens skuld till Norrbottens Järnverk AB.	49

Reservationer

1. Kommittéer m. m. (m, fp)	50
2. Industripolitikens organisation (m)	50
3. Industripolitikens organisation (c, fp)	51
4. Statens industriverk: Förvaltningskostnader (m)	52
5. Statens industriverk: Förvaltningskostnader (fp)	52
6. Statens industriverk: Utredningsverksamhet (m)	53
7. Statens industriverk: Utredningsverksamhet (fp)	53
8. Främjande av hemslöjden (c)	54
9. Medelstillskott till Norrlandsfonden (c)	54
10. Förmånlig kreditgivning till u-länder (m)	54
11. Branschfrämjande åtgärder (m, fp)	55
12. Utvecklingsfondernas finansieringsverksamhet (m)	55
13. Utvecklingsfondernas styrelser (m, c, fp)	56
14. Utvecklingsfondernas målgrupp (c, fp)	56
15. Stöd till hantverket (c, fp)	57
16. Anslag till småföretagsutveckling (m)	57
17. Anslag till småföretagsutveckling (c)	58
18. Anslag till småföretagsutveckling (fp)	59
19. Industrigarantilån och förlusttäckning (m)	59
20. Tekniskt forskningsråd (m)	60
21. Långivning från styrelsen för teknisk utveckling (m)	60

22. Långivning från styrelsen för teknisk utveckling (c)	61
23. Anslag till styrelsen för teknisk utveckling (m)	61
24. Anslag till styrelsen för teknisk utveckling (c)	62
25. Materialteknisk forskning (m)	62
26. Materialteknisk forskning (c, fp)	63
27. Avveckling av Industrifonden (m)	63
28. Anslag till Industrifonden (m)	64
29. Anslag till Industrifonden (c)	64
30. Anslag till Industrifonden (fp)	65
31. Forskningsbidrag till teknikbaserade småföretag (m, fp)	65
32. Former för beslut om varvsstöd	65

Särskilt yttrande

Stöd till miljöskyddsteknik (fp)	66
--	----

Bilaga

Utbildningsutskottets yttrande UbU 1984/85:2 y över frågan om ett tekniskt forskningsråd	67
--	----

